

Nr 225.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om investeringskonto för skog, m. m.; given Stockholms slott den 26 oktober 1951.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om investeringskonto för skog; samt
- 2) förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I syfte att undandraga en del av de ökade skogsvinsterna från omedelbar disposition föreslås i propositionen, att idkare av skogsbruk skall insätta viss procent av intäktsökningen från skogen å särskilt för honom upplagt spärrat konto i riksbanken (investeringskonto för skog). Genom att insättaren föreslås skola erhålla uppskov med inkomsttaxeringen till det år då uttag från kontot sker, kommer anordningen att i beskattningsavseende medföra en utjämning av skogsinkomsterna.

Enligt de föreslagna bestämmelserna skall insättning göras med 25 procent av köpeskillingen för rotsåld skog, 12 procent av köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter med undantag av brännved, kolved och träkol samt 12 procent av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse, med undantag av kolved. Idkare av skogsbruk, som så önskar, skall äga göra frivillig insättning med ytterligare 15 respektive 8 procent.

Inbetalade medel skola i princip inestå spärrade fem år. Redan efter två år skall dock insättare vara berättigad göra uttag i den mån han med intyg från skogsvårdsstyrelse visar att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten. Uttagen per år föreslås i detta fall icke få överstiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet. Efter utgången av femårsperioden skall insättaren äga fritt disponera över insatta medel.

Enligt förslaget skall ränta icke beräknas under de två första åren. Därefter skall insättaren tillgodoföras ränta efter två och en halv procent.

Lagstiftningen föreslås skola gälla från och med den 1 januari 1952 och äga giltighet under två år.

F ö r s l a g
till
L a g
om investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk (idkare av skogsbruk) skall för beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes år 1953 eller 1954, på särskilt för honom upplagt spärrat konto i riksbanken (investeringskonto) insätta ett belopp, motsvarande summan av

a) tjugufem procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) tolv procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter med undantag av brännved, kolved och träkol, samt

c) tolv procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse, med undantag av kolved.

Insättning skall dock icke i något fall ske med högre belopp än netto-intäkten av den förvärvskälla, varifrån intäkten av skogsbruk härrör.

Belopp, som skall insättas å investeringskonto, avrundas nedåt till jämna hundratal kronor.

Idkare av skogsbruk som år 1953 har att avgiva självdeklaration för räkenskapsår omfattande tid före den 1 januari 1952 är, såvitt avser intäkt av skogsbruk hänförlig till nämnda tid, fritagen från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto. Idkare av skogsbruk som år 1955 eller år 1956 har att avgiva självdeklaration för räkenskapsår omfattande tid före den 1 januari 1954 är underkastad skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto, såvitt avser intäkt av skogsbruk hänförlig till sist sagda tid.

2 §.

1 mom. Uppgår beträffande viss förvärvskälla summan av köpeskillning, som avses i 1 § första stycket a), och hälften av köpeskillning, som avses i 1 § första stycket b), samt hälften av saluvärde, som avses i 1 § första stycket c), icke till högre belopp än 3 000 kronor, är idkare av skogsbruk såvitt avser intäkt från denna förvärvskälla fritagen från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto.

Överstiger nyssnämnda summa 3 000 kronor men icke 3 900 kronor, skall insättas allenast det belopp, avrundat nedåt till jämna hundratal kronor, varmed summan överstiger 3 000 kronor.

2 mom. Den som jämlikt 7 § förordningen om statlig inkomstskatt är frikallad från skattskyldighet enligt nämnda förordning för inkomst av jordbruksfastighet är fritagen från skyldighet, varom i denna lag stadgas.

3 §.

Idkare av skogsbruk äger för tid som i 1 § sägs verkställa frivillig insättning å investeringskonto. För ett och samma beskattningsår må dock det

sammanlagda beloppet av obligatoriska och frivilliga insättningar beträffande viss förvärvskälla icke överstiga summan av

a) fyrtio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) tjugu procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt

c) tjugu procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

Vad i 1 § andra och tredje styckena, 4—11 samt 14—16 §§ finnes stadgat skall äga motsvarande tillämpning med avseende å frivillig insättning.

4 §.

Till ledning för bestämmande av belopp, som skall insättas å investeringskonto, skall idkare av skogsbruk vid självdeklaration foga utredning enligt av Konungen fastställt formulär, därest hans från viss förvärvskälla härrörande intäkt, avseende köpeskillning för skog vid upplåtelse av avverkningsrätt och köpeskillning för avyttrade skogsprodukter samt saluvärde av skogsprodukter uttagna för förädling i egen rörelse, överstigit 3 000 kronor. Har idkare av skogsbruk haft skogsintäkt från viss förvärvskälla allenast genom avyttring av skogsprodukter eller uttag av sådana för förädling i egen rörelse, föreligger dock skyldighet att avgiva utredning som nyss sagts endast där intäkten överstigit 6 000 kronor.

Har idkare av skogsbruk under beskattningsåret haft intäkt av skogsbruk från mer än en förvärvskälla, skall utredning, som i första stycket sägs, föreläggas särskilt för varje förvärvskälla.

5 §.

Medel, vilka idkare av skogsbruk på grundval av utredning som i 4 § sägs är skyldig insätta å investeringskonto, skola vara inbetalade till riksbanken senast den dag han jämlikt bestämmelserna i 36 § taxeringsförordningen har att avlämna självdeklaration, upptagande sådan intäkt av skogsbruk som i denna lag avses.

6 §.

Om rätt att erhålla uppskov med inkomsttaxering för belopp, som insatts eller skall insättas å investeringskonto, ävensom angående skyldighet att till länsstyrelsen lämna underrättelse om meddelat uppskov är stadgat i förordningen om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

7 §.

Inbetalade medel må, där ej nedan annorlunda stadgas, icke av riksbanken utbetalas förrän fem år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas.

Efter utgången av nämnda tidsperiod äger insättaren att efter uppsägning hos riksbanken återfå inestående belopp i dess helhet eller del av det samma, dock att deluttag ej må understiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

Efter det att tio år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas, skall riksbanken återbetala kvarstående medel.

8 §.

Efter ingången av andra året efter det år inbetalning enligt 5 § senast skolat ske äger insättare utbekomma medel från investeringskonto, i den mån han med intyg av skogsvårdsstyrelse visar, att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten, som utförts efter förstnämnda tidpunkt. Uttag som nu sagts

må dock icke avse högre belopp för år än en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet. Det ankommer på länsstyrelsen att förordna om utbetalning av beloppet.

9 §.

Konungen äger, om ändrade konjunkturförhållanden föranleda därtill, förordna att å investeringskonto innestående medel helt eller delvis skola återbetalas före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden.

Under den i första stycket angivna förutsättningen må Konungen jämväl förordna att för viss tid skyldighet att göra insättning å investeringskonto icke skall föreligga.

Såframt avsevärda betalningssvårigheter föreligga för den, som är skyldig insätta medel å investeringskonto eller verkställt sådan insättning, eller om eljest särskilda förhållanden därtill föranleda, äger länsstyrelsen efter framställning medgiva befrielse från insättningskyldighet ävensom förordna att insätta medel helt eller delvis skola återbetalas.

10 §.

Å inbetalade medel gottgöres icke ränta för tiden före ingången av andra året efter det år inbetalning enligt 5 § senast skolat ske. För tiden därefter skall insättaren tillgodoföras ränta efter två och en halv procent för år å det belopp, som innestår å kontot vid utgången av varje kalenderår.

Ränta må icke lyftas före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden, dock att förordnande enligt 9 § om återbetalning av innestående medel må avse jämväl upplupen ränta.

11 §.

Har någon å investeringskonto inbetalat lägre eller högre belopp än det för vilket uppskov med inkomsttaxering erhållits, skall länsstyrelsen förordna om inbetalning av resterande belopp eller återbetalning av överskjutande belopp. Har länsstyrelsen förordnat om inbetalning av resterande belopp, skall länsstyrelsen tillika meddela erforderliga föreskrifter rörande tiden för insättningen.

Förordnande, som i första stycket sägs, skall meddelas snarast möjligt och utan avvaktan på att inkomsttaxeringen vinner laga kraft. Har insättare anfört besvär över inkomsttaxeringen med yrkande att erhålla uppskov med taxering för högre belopp än som medgivits, skall dock förordnande om återbetalning icke meddelas förrän ärendet slutligen prövats.

12 §.

Har någon försummat att insätta medel å investeringskonto inom tid, som anges i 5 § eller som föreskrivits enligt 11 §, skall den försumlige till statsverket gälda särskild avgift, motsvarande åtta procent för år å det felande beloppet från den dag det senast bort insättas tills insättningen sker, där länsstyrelsen icke prövar skäligt att helt eller delvis befria honom från nämnda avgift.

Sedan avgift påförts, skall indrivning av avgiften ske i den ordning som om indrivning av resterande skatt är stadgad, dock skall restavgift icke erläggas.

13 §.

Vid försummelse att avlämna utredning enligt 4 § eller att verkställa inbetalning av medel å investeringskonto äger länsstyrelsen förelägga den försumlige vite.

14 §.

Har före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden avtal träffats eller annan utfästelse gjorts om överlåtelse, pantsättning eller annan rätt till insatta medel, vare avtalet eller den eljest gjorda utfästelsen ej gällande.

15 §.

Åtgärd av riksbanken enligt denna lag ankommer på bankens huvudkontor i Stockholm såvitt avser idkare av skogsbruk som skall taxeras till statlig inkomstskatt i Stockholms stad eller län samt i övrigt på bankens avdelningskontor i residensstaden i det län, där vederbörandes hemortskommun är belägen.

16 §.

Åtgärd, som länsstyrelse jämlikt 8, 9, 11, 12 eller 13 § har att företaga, ankommer på länsstyrelsen i det län, där den insättningskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt.

17 §.

Den som underlåter att avlämna utredning enligt 4 § eller i sådan utredning uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, ägnad att leda till frihet från insättning på investeringskonto eller till för låg sådan insättning, straffes med dagsböter.

18 §.

Konungen äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952.

Skyldighet att verkställa insättning enligt denna lag föreligger icke beträffande köpeskilling för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt, eller för avyttrade skogsprodukter, där skriftligt avtal om avyttringen träffats före den 1 januari 1951.

F ö r s l a g

till

förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som är pliktig verkställa insättning å särskilt konto i riksbanken jämlikt lagen om investeringskonto för skog, skall erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för belopp, som enligt nämnda lag skall insättas å investeringskonto.

Uppskov som nyss sagts skall även erhållas för belopp, som jämlikt 3 § ovannämnda lag frivilligt insatts å investeringskonto.

2 §.

Belopp för vilket uppskov med taxeringen erhållits skall upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, då uttag från det särskilda kontot hos riksbanken sker. I intäkten inräknas jämväl uppburen ränta å kontot.

Har skattskyldig verkställt insättning avseende flera förvärvskällor, skall varje uttag från investeringskonto anses belöpa på de olika förvärvskällorna i samma proportion som de belopp, för vilka insättning skett, fördelats å dessa, dock att skattskyldig som nedlagt kostnader för skogsvård å fastighet i viss förvärvskälla äger att som intäkt från denna förvärvskälla upptaga uttaget belopp motsvarande de nedlagda kostnaderna. Som intäkt i viss förvärvskälla må dock sammanlagt icke upptagas större belopp än det som ursprungligen insatts för förvärvskällan.

3 §.

Rörande skyldighet att vid självdeklaration foga utredning till ledning för bestämmandet av det belopp, som skall insättas å investeringskonto, är stadgat i 4 § ovannämnda lag.

Beskattningsnämnd har att fastställa det belopp för vilket skattskyldig skall erhålla uppskov med taxering. Har skattskyldig underlåtit avgiva utredning, som i första stycket avses, skall beskattningsnämnd med ledning av den skattskyldiges självdeklaration eller eljest tillgängliga uppgifter fastställa det belopp för vilket skattskyldig skall erhålla uppskov med taxering.

4 §.

Det åligger taxeringsnämndens ordförande i den kommun, där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt, att upprätta särskild förteckning enligt fastställt formulär å idkare av skogsbruk, vilka äro skyldiga att insätta medel å investeringskonto eller utan att sådan skyldighet förelegat gjort frivillig insättning å dylikt konto. I förteckningen skola för envar skattskyldig anmärkas dels belopp för vilka uppskov med taxering medgivits dels ock storleken av å investeringskonto inbetalade belopp.

Den upprättade förteckningen skall av ordföranden insändas till länsstyrelsen samtidigt som deklARATIONER och andra handlingar jämlikt 91 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen dit insändas.

5 §.

Andras efter besvär eller eljest det belopp, för vilket uppskov med taxering medgivits, skall taxeringsintendenten utan dröjsmål lämna länsstyrelsen meddelande om ändringen.

6 §.

Har länsstyrelsen jämlikt 9 § ovannämnda lag medgivit skattskyldig befrielse från skyldighet att insätta medel å investeringskonto, åligger det vederbörande taxeringsintendent, där den skattskyldige erhållit uppskov med taxering för det belopp, som skolat insättas å investeringskonto, att anföra besvär över taxeringen med yrkande om därav föranledd ändring i denna. Besvären skola anföras i den ordning, som i 124 a § 1 mom. taxeringsförordningen sägs med iakttagande av att besvärstiden skall räknas från den dag, då länsstyrelsens beslut om befrielse meddelades.

7 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att förordningen icke skall äga tillämpning beträffande 1952 års taxering eller beträffande eftertaxering för samma år.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 ok-
tober 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, *fråga om införande av bestämmelser om skyldighet att insätta medel å investeringskonto för skog och rätt att njuta uppskov med taxering för dylika insättningar* samt anför därvid följande.

Inledning.

I syfte att motverka en inflationistisk utveckling i vårt land och för att i görligaste mån söka undgå de ofördelaktiga verkningarna på hemmamarknaden av de starkt stegrade exportpriserna på skogsindustriens produkter träffades på hösten förra året avtal med de stora branschorganisationerna inom skogsnäringen om en frivillig inleverans till riksgäldskontoret av viss del av deras exportinkomster under år 1951. Parallellt härmed förordnade Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens bemyndigande, om uttagande av särskilda prisutjämningsavgifter från företag som ej anslutit sig till avtalen. De vidtagna steriliseringsåtgärderna begränsades till skogsindustrierna och ha icke berört skogsägarna i annan mån än då fråga varit om export av pappersved.

I samband med att förhandlingar ånyo upptagits med branschorganisationerna i avsikt att för år 1952 få till stånd en fortsatt överenskommelse om sterilisering, har det ansetts angeläget att undersöka möjligheterna att utsträcka steriliseringen till att avse jämväl viss del av den intäktsökning, som tillföres skogsägarna genom de stegrade skogspriserna. Genom att vid inkomsttaxeringen medgiva avdrag för den del av skogsinkomsten, som avsatts för sterilisering, skulle det öppnas möjlighet att tillmötesgå de önskemål om skattefria fondavsättningar, som i skilda sammanhang framförts från skogsägarnas sida.

Utredning angående dessa frågor har på mitt uppdrag verkställts inom finansdepartementet av taxeringsintendenten *E. Johansson*. Till fullföljande av uppdraget har utredningsmannen överlämnat en promemoria angående införande av bestämmelser om skyldighet att insätta medel å investerings-

konto för skog samt rätt att njuta uppskov med taxering för dylika insättningar.

Över ifrågavarande promemoria ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av statskontoret, kammarrätten, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen (med överlämnande av yttranden från skogsvårdsstyrelserna), riksskattenämnden, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges industriförbund, Svenska trävaruexportföreningen, Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska inlandssågverkens förening, Södra Sveriges trävaruexportförening, Sveriges sågverksägares riksförbund och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Därjämte ha skrivelser i anledning av promemorian inkommit från Smålands och Blekinge handelskammare samt Sveriges häradsallmänningsförbund ävensom från ett antal enskilda personer.

Tidigare förslag och diskussion om fondavsättningar för skogsbruket.

I betänkande avgivet av sakkunniga för översyn av lagstiftningen om investeringsfonder (SOU 1945:49) berördes även frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket. De sakkunniga stannade emellertid för att icke föreslå särskilda investeringsfonder för skogsvårdande åtgärder. Som skäl härför framhöllo de sakkunniga, att statsmakterna ur såväl skogsvårdssynpunkt som i viss utsträckning även ur konjunktursynpunkt ansett det lämpligast att stödja skogsbruket genom statsbidrag, varför man, om statsbidragen icke avvecklades, måste tillse att de olika bidragsformerna, rena statsbidrag och bidrag genom skattefri avsättning så utformades, att lämpligt avvägt, rättvisande resultat erhöles av båda stöddinjerna sammantagna. En dylik avvägning ansågo de sakkunniga emellertid ligga utanför deras uppdrag.

Flera av remissinstanserna uttalade sig kritiskt i anledning av de sakkunnigas negativa inställning till frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket. Bl. a. framhöll flertalet skogsvårdsstyrelser betydelsen av att möjlighet bereddes skogsägarna att få avdrag för kostnaderna för skogsvårdande åtgärder, vilka kostnader i allmänhet måste bestridas under andra år än de, då inkomsterna av avverkningarna influtit. Genom inrättande av investeringsfonder för skogsbruket kunde skogsägarna begagna sig av en högkonjunktur för verkets försäljning och göra skogsvårdsåtgärder vid annat tillfälle.

I proposition nr 86/1947 med förslag till förordning om investeringsfonder framhöll departementschefen, att frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket i viss mån vore beroende av frågan om införande

av bokföringsskyldighet för jordbrukare. Då eventuella bestämmelser om avsättning till investeringsfond för skogsbruket för att få någon betydelse även måste avse fysiska personer d. v. s. skattskyldiga, som vore underkastade progressiv beskattning, ansågs även nödvändigt att utforma bestämmelserna på ett sätt som avveke från de bestämmelser som gällde för övriga investeringsfonder avseende enbart juridiska personer. Med hänsyn härtill och då en lagstiftning angående investeringsfonder för skogsbruket icke borde genomföras utan att en utredning först verkställdes angående en samordning av en dylik lagstiftning med bestämmelserna om statsbidrag till skogsvårdande arbeten ansåg sig departementschefen icke böra framlägga förslag till lagstiftning för skogsbruket.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 i anledning av förenämnda proposition gav 1947 års bevillningsutskott uttryck åt den uppfattningen, att en lösning av frågan om skattefria fondavsättningar för skogsbruket möjligen kunde tänkas oberoende av om lagstiftning angående bokföring komme till stånd eller ej, under förutsättning att skogsägare deponerade viss del av skogsbrukets inkomster hos vederbörande skogsvårdsstyrelse för framtida användning till skogsvårdande åtgärder.

Frågan om skattefria fondavsättningar för skogsbruket har därefter behandlats i ett flertal framställningar till Kungl. Maj:t. Sålunda har föreningen Sveriges skogsvårdsstyrelser i skrivelse den 17 oktober 1947 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte upptaga denna fråga till förnyad prövning. Föreningen anser, att som villkor för fondavsättning bör uppställas upprättande av skogsvårdsplan samt att fondavsättning bestämmas med utgångspunkt från däri redovisat belopp å beräknade kostnader för skogsvårdande åtgärder.

Vidare har skogsstyrelsen den 9 januari 1948 till Kungl. Maj:t överlämnat en inom styrelsen utarbetad promemoria angående investeringsfonder för skogsvårdsarbeten. I promemorian anknyter skogsstyrelsen till bevillningsutskottets ovannämnda uttalande och understryker ärendets betydelse både som en konjunkturpolitisk fråga och som en angelägenhet av största vikt för skogsnäringen. Under en högkonjunktur funnes i allmänhet penningmedel för skogsvårdsarbeten men arbetskraften vore otillräcklig. Under lågkonjunktur däremot, då inkomsterna från skogen sinade, saknades ofta penningmedel. Sådana arbeten, som på kort sikt uteslutande ådroge företagarna utgifter, bleve då ställda i efterhand för förvärvsarbeten av annan art. Med hänsyn härtill vore det ur skogsvårdens synpunkt önskvärt, att en del av de goda årens inkomster reserverades för ianspråktagande under mindre gynnsamma konjunkturer. Detta gällde särskilt de 224 000 brukningsdelar, vilkas skogsmarksinnehav uppginge till mindre än 50 har per enhet. Ur det allmännas synpunkt skulle en dylik fondering dels utjämna arbetstillfällena, dels skapa förutsättningar för sysselsättande av speciellt de yrkeskunniga mindre skogsägarna och deras gårdsfolk inom det område, där denna arbetarekategori hade alldeles särskild förankring. För större skogsägare, vilka vore beroende av lejd arbetskraft, skulle fonderingsrätten stabilisera driftsekonomin, vilket indirekt komme även arbetarna till godo i

form av jämnare sysselsättning och tryggare arbetsförhållanden. För bönderna, som representerade huvudparten av landets samtliga skogsägare, skulle förefintligheten av sparade kapitaltillgångar innebära, att de, med avstående från en del annat förvärvsarbete finge »råd» att utföra eljest underlåtna skogsvårdsåtgärder på den egna fastigheten under en lågkonjunktur.

Under återopande av nu anförda skäl har skogsstyrelsen i promemorian föreslagit att skogsägare skulle få verkställa skattefria fondavsättningar avscende inkomst av skogsbruk beräknade i förhållande till skogsinnehavens storlek på sätt närmare framgår av till promemorian fogad tablå. För att erhålla rätt till skattefri fondavsättning förutsattes skogsvårdsstyrelse skola pröva behovet av skogsvårdsåtgärder.

Ett system med insättning av skogsinkomster på riksbankskonto samt uppskov med taxeringen till den framtida tidpunkt, då pengarna uttogos från kontot, har tidigare tillämpats i två speciella fall. Här åsyftas förordningen den 30 juni 1943 (nr 490) med särskilda bestämmelser angående taxering för under år 1943 stormfälld skog samt förordningen den 29 juni 1945 (nr 483) med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av under år 1945 avyttrad brännved eller massaved m. m. Genom denna lagstiftning erhöles de skattskyldiga möjlighet att på flera år fördela skogsinkomster, som eljest skulle tagits till beskattning under ett år. Anordningen syftade sålunda till att mildra verkningarna av skatteskalans progressivitet.

Slutligen må här omnämnas de överenskommelser, som träffades under hösten 1950 mellan statens handels- och industrikommission för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Svenska trävaruexportföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska cellulosaföreningen och Svenska trämasseföreningen, å andra sidan, om att vid export av vissa skogsindustriprodukter avgifter skulle inbetalas till av skogsindustrierna bildade stiftelser (fonder). Åtgärderna syftade bland annat till att bidra till en prisstabilisering på hemmamarknaden och sterilisera en del av exportvinsterna. Fondmedlen skola framdeles (huvudparten med början år 1958) utbetalas till industrierna och till vissa för sociala, skogsvårdande och tekniskt-vetenskapliga ändamål bildade stiftelser. En närmare redogörelse för ifrågavarande överenskommelser har lämnats i proposition nr 167 till innevarande års riksdag.

I avtalen förutsattes att ifrågavarande avgifter skulle få av företagen avdragas vid taxering för det år de erlades, att avgifterna icke skulle beskattas hos vare sig vederbörande fondstiftelse eller övriga stiftelser samt att beskattning hos företagen av återbetalade fondmedel såsom inkomst av rörelse finge ske först vid utbetalning enligt avtalen. Den reglering av beskattningsfrågorna, som förutsattes i avtalen, godkändes av riksdagen och bestämmelser härom ha meddelats i förordningen den 30 mars 1951 (nr 148) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m.

Promemorian.

I promemorian konstateras till en början att ett system med investeringsfonder för skogsbruket icke lämpligen kunde upptagas till bedömande förrän lagstiftningen om taxering av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder blivit genomförd. Därefter erinras om att man i diskussionen om dessa problem pekat på möjligheten att införa bestämmelser av innebörd, att i bank deponerad del av skogsinkomsterna skulle få avdragas vid taxeringen för det år inbetalning skedde samt att beskattningen skulle uppskjutas till den tidpunkt, då pengarna utbetalades.

I promemorian framhålles att ett uppskovsförfarande av angivet slag för skogsägaren medförde betydande fördelar. Härigenom öppnades möjlighet till fördelning av skogsbruksinkomsten på flera år varigenom, såvitt gällde fysiska personer, progressiviteten nedsattes. Genom uppskovsförfarandet bleve det vidare möjligt för den skattskyldige att redovisa skogsinkomsten ett senare år, då han utfört avdragsgilla skogsvårdsarbeten. I detta fall bleve det en definitiv skattebefrielse. Den nuvarande högkonjunkturen beträffande skogspriserna skulle sålunda vid ett uppskovsförfarande få nyttiggöras framdeles vid en tidpunkt, då man kanske ur arbetskraftssynpunkt hade bättre förutsättningar än nu för skogsvårdande arbeten.

Ur samhällsekonomisk synpunkt skulle ett undandragande från marknaden genom insättning å riksbankskonto av viss del av skogsinkomsterna i dagens läge med starkt stegrade inkomster på skogen få betydelse som ett led i de allmänna stabiliseringssträvandena och utgöra ett komplement till de åtgärder, som redan vidtagits i syfte att sterilisera viss del av exportvinsterna inom skogsnäringen. Härom anföres i promemorian följande:

I proposition till riksdagen den 9 mars 1951 (nr 167) med begäran om fortsatt bemyndigande att uttaga prisutjämningsavgift vid export framhölls, att den starka prisstegringen på världsmarknaden i fråga om skogsprodukter ökade riskerna för en inflationistisk utveckling i vårt land. Till motverkande härav hade det befunnits önskvärt att söka sterilisera viss del av de stigande exportinkomsterna. Förhandlingar hade sålunda upptagits under hösten 1950 mellan statsmakterna och de större branschföreningarna inom skogsindustrien i syfte att undersöka möjligheterna till en samverkan från dessas sida till en sterilisering av en viss del av exportvinsterna. Sedan principiell enighet nåtts mellan parterna, uppdrog Kungl. Maj:t åt statens handels- och industrikommission att träffa avtal med branschföreningarna om fondering av konjunkturutjämningsavgifter i samband med exporten av vissa skogsindustriella produkter under 1951. Kungörelse om prisutjämningsavgift å vissa trävaror, pappersmassa av trä, vissa slag av papp och papper ävensom pappersavfall samt pappersved utfärdades även.

Åtgärderna för sterilisering av en viss del av exportintäkterna berörde skogsägarna endast i den mån det var fråga om export av pappersved. Steriliseringen av en viss del av skogsindustriernas exportintäkter hade emellertid icke någon motsvarighet i fråga om de kraftigt ökade intäkter, som tillföll skogsägarna i form av stegrade skogspriser. Rotpriserna under 1950/51 ha uppskattats ligga 75—100 procent högre än under det närmast föregå-

ende avverkningsåret 1949/50. Från skogsägarnas sida har emellertid såsom tidigare nämnts i skilda sammanhang, senast hösten 1950 i anslutning till de då pågående förhandlingarna mellan statsmakterna och skogsindustrien, hos Kungl. Maj:t hemställts, att skogsägarna måtte beredas möjlighet att i skogsvårdande syfte upplägga särskilda investeringsfonder. Fondmedlen borde vara skattefria eller också skulle beskattningen ske i samband med uttagning ur fonderna.

Sedan föregående höst ha skogsindustriens exportpriser undergått en betydande stegring, vida större än man vid tidpunkten för de då pågående förhandlingarna mellan statsmakterna och skogsindustrien ansåg ligga inom möjligheternas gräns. Den effekt, som myndigheterna eftersträvat genom fjolårets överenskommelse om viss sterilisering av exportvinsten, har under dessa omständigheter endast delvis kunnat uppnås. Förhandlingar ha därför ånyo inletts med vederbörande branschorganisationer i syfte att för 1952 få till stånd en efter den senaste prisutvecklingen anpassad fortsatt överenskommelse. I samband därmed har det ansetts angeläget att undersöka möjligheten att åstadkomma en viss åtstramning även av det betydande köpkraftstillskott som genom skogsprisernas fortgående stegring tillföres marknaden. Avverkningsåret 1950/51 har beräknats ge ett ytterligare rotvärde av omkring 400 miljoner kronor jämfört med avverkningsåret 1949/50. Skogspriserna ha under 1951 successivt stigit, och såvitt man nu kan bedöma, kan man för avverkningsåret 1951/52 räkna med ett ytterligare stegrad rotvärde.

Ur de synpunkter som nu anförts har det syns angeläget att som ett komplement till överenskommelserna om sterilisering av viss del av skogsindustriens exportintäkter och som ett led i de allmänna stabiliseringssträvandena på det ekonomiska området genomföra en sterilisering av en viss del av den ökade köpkraft, som genom skogsprisernas stegring tillföres skogsägarna.

Rörande den huvudsakliga innebörden av det föreslagna spärrkontoförfarandet lämnas i promemorian följande sammanfattning. Det föreslagna systemet byggde på den principen att för å riksbankskonto insatta medel skulle vederbörande erhålla uppskov med inkomsttaxeringen till den framtida tidpunkt då medlen utbetalades. Insättningarna skulle beräknas i förhållande till rotvärdet å försåld skog samt avyttrade eller i egen rörelse använda skogsprodukter. För att uppnå ur penningpolitisk synpunkt erforderlig effekt hade föreslagits att insättningarna skulle bestämmas till 40 % av rotvärdet. Vid valet av procentsats hade hänsyn tagits till den starka stegring av rotpriserna som ägt rum under de båda senaste åren. De insatta medlen borde icke utom i undantagsfall få uttagas förrän fem år förflutit efter insättningen. Vid detta tillfälle borde skogsägare kunna utfå medlen utan att som villkor härför föreskrevs, att de skulle användas för skogsvårdande åtgärder, när syftet med de föreslagna föreskrifterna angående obligatorisk insättning å investeringskonto för skog främst vore av penningpolitisk art. Om skogsägare så önskade, borde han emellertid kunna låta medlen innestå längre tid och uttaga dem vid det tillfälle han så funne lämpligt exempelvis under ett år, då han haft kostnader för skogsvårdsarbeten. Då det emellertid kunde vålla administrativa svårigheter, om medlen komme att innestå alltför lång tid, borde bestämmelser införas av innebörd att återbetalning

skulle ske senast tio år efter insättningen. I likhet med vad som gällde beträffande de avgifter, som skogsindustriföretagen enligt särskilda avtal med staten hade att erlægga till vissa fonder i konjunkturutjämnande syfte, borde ränta icke utgå å de medel som insatts å spärrat konto.

Den totala insättningen å spärrkonto kunde med nuvarande avverkningskvantiteter, priser och omkostnader beräknas komma att uppgå till ca 320 miljoner kronor.

I fortsättningen av promemorian utvecklas hur en dylik lagstiftning närmare skulle utformas. Beträffande metoden för beräkning av insättningarna framhålles, att eftersom skogsbruk i regel bedreves i förening med jordbruk och redovisning i den allmänna självdeklarationen skedde å gemensam bilaga, kunde ur självdeklarationerna icke utläsas de belopp till vilka nettointäkterna av skogsbruk belöpte sig. Om nettointäkten av skogsbruk skulle läggas till grund för beräkning av insättningarna, krävdes därför viss utredning i varje särskilt fall. Vid de taxeringar till krigskonjunkturskatt för merinkomst av jordbruk och skogsbruk, som verkställdes åren 1942—1945, förutsattes, att nettointäkten av skogsbruk fastställdes och utbröts från övriga i jordbruksbilagan redovisade intäkter. I de fall specificerad utredning ej kunde lämnas av den skattskyldige tillämpades därvid schablonmässigt vissa procentsatser avseende beräkning av kostnaderna för skogsbruket. Dessa procentsatser fastställdes av Kun gl. Maj:t på förslag av centrala krigskonjunkturskattenämnden. Ett dylikt förfaringsätt syntes i och för sig icke uteslutet att tillämpa i förevarande sammanhang. En schablonmässig beräkning av insättningarna syntes nämligen icke böra vara ägnad ingiva betänkligheter, enär avsättningarna skulle återbetalas sedan viss tid förflutit, varför en allför millimeterbetonad beräkningsgrund vore onödig. En olägenhet med det nu angivna förfaringsättet skulle emellertid vara nödvändigheten att tillkalla särskilda skogssakkunniga, vilka måste företaga relativt omfattande utredning. En viss garanti för likformig tillämpning kunde dock härigenom vinnas.

I promemorian framhålles vidare, att insättningarna icke lämpligen kunde beräknas efter enhetlig procentsats i förhållande till i självdeklarationerna upplagna bruttointäkter av skogsbruk med hänsyn till att de med avverkningen förenade kostnaderna vore olika stora för olika sortiment och avsättningslägen. Om en enhetlig procentsats skulle tillämpas för beräkning av insättningarna, komme vidare en skogsägare som själv avverkat virke att få insätta lika stor procentuell andel av erhållen köpeskillning som en skogsägare som upplåtit avverkningsrätt. Detta vore icke tillfredsställande, enär den förre skogsägaren i motsats till den senare själv måst bestrida alla kostnader för avverkningen.

I promemorian förordas att insättningarna beräknas med utgångspunkt från rotvärdet å försåld skog och försålt eller i egen rörelse använt virke och anföres härom följande:

Om sålunda av olika skäl såväl netto- som bruttoinkomsterna av skogsbruk avvisas som lämplig grund för insättningarnas bestämmande, synes endast återstå att beräkna desamma med utgångspunkt från rotvärdet å försåld skog och försålt eller i egen rörelse använt virke. Det må i detta sammanhang erinras om att beskattningsnämnderna tidigare i annat sammanhang haft att taga ställning till rotvärdet å avverkat virke nämligen vid taxering till skogsaccis enligt lagen om skogsaccis, vilken lag upphört att gälla från utgången av år 1948. Trots att lagen i fråga upphävts hava emellertid även i fortsättningen enligt föreskrifter i Kungl. Maj:ts skrivelse till länsstyrelserna den 29 december 1949 angående upprättande av statistik rörande rundvirkespriser m. m. (jordbruksdepartementet) uppgjorts sådan statistik angående priser å virke av olika slag samt avverkningskostnader som var erforderlig vid sagda taxering. Detta material kan givetvis utnyttjas i nu förevarande sammanhang. Föreskrivas bör dock, att statistiken i fråga färdigställs i så god tid, att den kan föreligga tillgänglig för allmänheten samtidigt med de anvisningar rörande årets taxering, som omförmälas i 75 § taxeringsförordningen.

Ehuru avsättningarna sålunda föreslås skola bestämmas i förhållande till rotvärdet i likhet med vad fallet var beträffande skogsaccisen, måste emellertid framhållas, att rotvärdet i nu förevarande sammanhang bör avse i köpeskilling ingående rotvärde å försålt virke, medan taxeringen till skogsaccis bestämdes med utgångspunkt från rotvärdet å avverkat virke oavsett om virket försålts eller icke. Skyldighet att erlagga skogsaccis ålåg vidare avverkaren, medan skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto för skog bör åligga skogsägaren eller i de fall skog utarrenderats arrendatorn. — Värde av virke, som använts för skogsägarens egen räkning för reparation, hushållsbränsle och ny-, till- eller ombyggnad av egen fastighet, synes icke böra medräknas vid fastställande av insättningens storlek. För detta virke har ju skogsägaren icke erhållit några penningar, och det synes icke rimligt, att han skulle behöva tillgripa andra medel för deposition i riksbanken. Del av köpeskilling för skog, som sålts i samband med marken, synes heller icke böra behöva insättas å investeringskonto för skog, eftersom skogsägaren i dessa fall avhänt sig fastigheten och sålunda icke i framtiden kan utföra skogsvårdande åtgärder. Däremot bör vid bestämmande av insättningarna medräknas värdet av sådant virke, som skogsägare förädlat i av honom själv bedriven rörelse.

I promemorian framhålles, att det av praktiska skäl syntes bliva nödvändigt att fastställa visst minimibelopp till vilket skogsintäkterna måste hava uppgått å skattskyldigs fastighet i viss kommun för att skyldighet att göra insättning å spärrat konto skulle inträda. I detta sammanhang erinras om att minimibelopp funnits angivna i de åren 1943 och 1945 utfärdade förordningarna med bestämmelser angående uppskov i vissa fall med taxering av skogsinkomster. Sålunda hade enligt förordningen nr 490/1943 med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av under år 1943 stormfälld skog uppskov med taxeringen för inkomst av dylik skog kunnat erhållas i de fall bruttointäkten uppgått till lägst 4 000 kronor och insättningen i riksbanken till lägst 2 000 kronor. Enligt förordningen nr 483/1945 med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av under år 1945 avyttrad brännved och massaved m. m. hade uppskov kunnat erhållas, om bruttoinkomsten av dylik skog uppgått till lägst 3 000 kronor

och insättningen till lägst 1 500 kronor. Om obligatorisk fondavsättning nu skulle ske med 40 % av rotvärdet syntes gränsen, då insättning å spärrat konto skulle ske, böra sättas till 2 000 kronors rotvärde. Därigenom komme minimiavsättningen att uppgå till 800 kronor. För övriga fall kunde eventuellt rätt till frivillig insättning införas.

I promemorian har intagits en av jägmästaren F. Silvén i skogsstyrelsen utförd preliminär beräkning av det antal konton, som skulle kunna tänkas bliva upplagda, om den föreslagna begränsningen i skyldigheten att göra insättning å spärrat konto infördes. Som utgångspunkt för beräkningen har legat det antal brukningsdelar i de olika länen, som ha minst så stor skogsmarksareal, som i genomsnitt erfordras för att med nuvarande ungefärliga avverkningskvantiteter, priser och omkostnader lämna ett årligt rotnetto å 2 000 kronor. Resultatet av beräkningen framgår av nedanstående tablå.

Län	Antal brukningsdelar	Län	Antal brukningsdelar
Stockholms stad och län.....	2 250	Göteborgs o. Bohus län.....	750
Uppsala län	1 100	Älvsborgs »	4 250
Södermanlands »	1 500	Skaraborgs »	2 000
Östergötlands »	2 850	Värmlands »	7 300
Jönköpings »	5 300	Örebro »	2 150
Kronobergs »	3 800	Västmanlands »	1 900
Kalmar »	5 250	Kopparbergs »	7 450
Gotlands »	820	Gävleborgs »	5 000
Blekinge »	1 500	Västernorrlands »	4 300
Kristianstads »	1 950	Jämtlands »	4 200
Malmöhus »	330	Västerbottens »	6 150
Hallands »	1 500	Norrbottens »	4 300
		Summa	77 900

Vid bedömning av siffrorna måste — understrykes i promemorian — beaktas att fördelningen av skogsuttagen o. dyl. högst avsevärt kunde inverka på antalet av dem, som under något av de närmaste åren finge ett rotnetto vid skogsavverkning, som överstege 2 000 kronor.

I promemorian föreslås ytterligare den begränsningen i skyldigheten att insätta medel å spärrat konto att insättningen icke finge överstiga nettointäkten av den förvärvskälla, vari skogsintäkten inginge som en integrerande del. Belopp motsvarande insättningen å spärrat konto komme sålunda alltid att hava utnyttjats som avdrag vid inkomsttaxeringen. Hänsyn till huruvida det s. k. procentavdraget utnyttjats vid taxeringen enligt kommunal-skattelagen syntes däremot icke kunna tagas.

Rörande den uppgiftsskyldighet som vore erforderlig för att insättning å spärrat konto skulle kunna beräknas anföres i promemorian, att såvitt gällde köpeskilling för upplåten avverkningsrätt syntes särskild utredning angående rotvärdet icke behöva lämnas, eftersom i dessa fall den erhållna köpeskillingen motsvarade den försålda skogens rotvärde. Insätt-

ningarna i riksbanken kunde sålunda i de fall avverkningsrätt upplåtits beräknas direkt med utgångspunkt från köpeskillingen. I fråga om försålt eller i egen rörelse förädlat virke krävdes däremot utredning i varje särskilt fall. Föreskrivas borde därför att dylik utredning gjordes å särskild bilaga å fastställt formulär, vilken bilaga borde fogas till självdeklarationen. Å bilagan borde uppgivas hur mycket av influten köpeskillning, eller av värdet av i egen rörelse förädlat virke, som belöpte å varje sortiment, den kvantitet virke som inginge i varje sortiment samt kostnaderna i samband med avverkningen. Om skogsägare ej kunde lämna utredning angående kostnaderna, borde dessa bestämmas med ledning av ovan omförmälda anvisningar. Kostnader, vilka icke direkt sammanhänge med avverkningens storlek, såsom kostnader för skogens förvaltning, bevakning m. m. syntes i likhet med vad som tillämpats vid taxeringen till skogsaccis icke böra avräknas vid bestämmande av rotvärdet. Skyldighet att avgiva sådan bilaga skulle åligga varje idkare av skogsbruk, som under beskattningsåret haft bruttointäkt av skogsbruk avseende upplåtna avverkningsrätter och försålt eller i egen rörelse förädlat virke å fastighet i viss kommun uppgående till eller överstigande 2 000 kronor. I de fall idkare av skogsbruk haft bruttointäkt av skogsbruk av omförmäلت slag i flera kommuner uppgående till eller överstigande i envar kommun 2 000 kronor borde en bilaga uppgöras för varje kommun och biläggas den allmänna självdeklarationen. Dessutom borde bilaga fogas till den särskilda självdeklaration, som avgäves till kommun, där fastigheten vore belägen.

Beträffande i n b e t a l n i n g e n av medel å investeringskonto borde denna enligt promemorian ske snarast möjligt efter det likvid för skog eller virke uppburits. Senaste tidpunkt, då insättning skulle vara verkställd, syntes emellertid böra fixeras i anslutning till tiden för deklarationens avgivande. De flesta idkare av skogsbruk skulle avgiva deklaration den 15 februari men kunde i vissa fall vederbörande jämlikt 36 § 1 mom. tredje stycket taxeringsförordningen äga åtnjuta anstånd med deklarationens avgivande till den 31 mars. Då det syntes olämpligt att föreskriva olika tidpunkter, då deposition senast skulle hava skett, borde föreskrivas, att inbetalning för alla, som vore skyldiga göra insättning, skulle vara verkställd senast den 1 april under taxeringsåret.

Om insättning icke verkställdes i föreskriven tid, borde vederbörande idkare av skogsbruk i likhet med vad som stadgats i fråga om spärrkontoinsättningar för aktiebolag vara skyldig gälda särskild avgift till statsverket med 8 procent för år av insättningens belopp. Om för lågt belopp skulle hava insatts, borde dylik skyldighet föreskrivas för det felande beloppet, dock att den insättningsskyldige i detta fall först borde anmanas insätta felande belopp inom viss kortare tid. Skulle idkare av skogsbruk underlåta att verkställa insättning å investeringskonto eller komplettera sådan insättning, borde länsstyrelsen kunna förelägga honom lämpligt vite.

Inbetalning av medel å spärrat konto föreslås i promemorian skola ske till

riksbankens kontor i residensstaden i det län, där den insättningsskyldiges hemortskommun vore belägen. Därvid borde uppgivas insättares namn, mantalsskrivningsadress, den fastighet inbetalningen avsåge eller, om insättningen avsåge flera fastigheter, hur mycket av insättningen som avsåge varje fastighet.

I promemorian förordas, att riktigheten av gjorda avdrag avseende å investeringskonto insatta medel kontrollerades av taxeringsnämnderna. Taxeringsnämnderna borde sålunda granska de bilagor idkare av skogsbruk vore skyldiga att bifoga sina självdeklarationer. Dessutom borde det åligga nämnderna att kontrollera att inbetalning av medel å spärrat konto skett till rätt belopp. För att så skulle kunna ske borde riksbankens kontor i residensstäderna upprätta listor över verkställda depositioner upptagande skogsägares namn och mantalsskrivningsadress, deponerat belopp samt i de fall idkare av skogsbruk ägde fastigheter i flera kommuner det insatta beloppets fördelning på de olika fastigheterna. Listorna borde tillställas länsstyrelserna senast den 10 april. Genom länsstyrelsernas försorg skulle listorna snarast översändas till vederbörande taxeringsnämnder.

Beträffande förfarandet i taxeringsnämnderna anföres ytterligare följande:

Skulle taxeringsnämnd finna, att rotvärdet av försålt eller i egen rörelse förädlat virke är högre än som uppgivits i avgiven bilaga, bör nämnden vid taxeringen dock kunna medgiva avdrag med högre belopp än det, som yrkats i deklarationen. Skogsägaren bör snarast underrättas härom. Därjämte måste förhållandet anmärkas i den förteckning som skall insändas till länsstyrelsen. Härigenom skulle kunna vinnas, att prövningsnämnden icke komme att belastas med alltför många ärenden angående avdrag av här ifrågasvarande slag. Det ankommer givetvis på länsstyrelserna att i dessa fall se till att depositionerna verkligen inbetalas och förutsättes att länsstyrelserna givas erforderliga maktmedel härvidlag. Skulle nämnden åter finna att rotvärdet upptagits till för högt belopp, bör yrkat avdrag nedsättas och meddelande härom i vanlig ordning tillställas den skattskyldige.

Viss korrespondens förutsättes enligt promemorian skola äga rum mellan taxeringsnämndens ordförande i insättares hemortskommun och ordföranden i det distrikt, där fastigheten vore belägen. Ordföranden i den förra nämnden borde sålunda sända underrättelse angående storleken av verkställd deposition, medan ordföranden i den senare nämnden borde lämna uppgift å det belopp för vilket avdrag medgivits i den ordning, som vore föreskriven i 84 § 2 mom. taxeringsförordningen, dock att underrättelse även borde sändas i de fall då på grund av det s. k. procentavdraget taxering enligt kommunalskattelagen icke åsatts.

Efter det att taxeringen avslutats borde i kontrollsyfte särskilda förteckningar upprättas av taxeringsnämndens ordförande, vilka förteckningar borde granskas genom taxeringsintendentens försorg. Härom anföres:

Sedan taxeringen avslutats bör taxeringsnämndens ordförande upprätta förteckning å samtliga i distriktet mantalsskrivna idkare av skogsbruk med bruttoinkomst å skogsbruk uppgående till fastställt minimibelopp med uppgift å det belopp som insatts å investeringskonto för skog och vid taxeringen medgivna avdrag. I förteckningen bör anmärkas de fall i vilka taxeringsnämnden frångått den insättningskyldiges beräkning av rotvärde. Skulle insättning å spärrat konto icke ha skett före taxeringens avslutande bör detta särskilt anmärkas. Taxeringsintendenten bör granska dessa listor samt hos prövningsnämnden framställa de yrkanden som granskningen kan föranleda. Taxeringsintendenten bör även i samband med sin granskning hos länsstyrelsen göra framställning om att idkare av skogsbruk — i de fall insättning gjorts med för lågt belopp — förelägges deponera felande belopp. Efter det felande belopp inbetalats bör taxeringsintendenten vara skyldig att hos prövningsnämnden yrka därav betingad nedsättning av påförd taxering i de fall taxeringsnämnd icke som ovan nämnts tillerkänt den skattskyldige avdrag med vederbörligt belopp. Om insättning å spärrat konto skett med för högt belopp i förhållande till vid taxeringen erhållet avdrag, skall länsstyrelsen förordna om återbetalning av för mycket erlagt belopp.

I promemorian framhålles, att besvär över taxeringsnämnds beslut angående yrkat avdrag avseende insättning å spärrat konto givetvis kunde anföras i den för taxeringsmål föreskrivna ordningen. Skulle kammarrätten eller regeringsrätten ändra prövningsnämnds beslut i så måtto, att avdrag för å spärrat konto insatt belopp nedsattes och klagandens taxering i följd därav höjdes, borde länsstyrelsen snarast underrätta riksbankens vederbörande kontor, som hade att återbetala för mycket deponerat belopp till vederbörande insättare.

Som ovan framhållits förordas i promemorian, att återbetalning av medel som insatts å spärrat konto regelmässigt icke skulle förekomma förrän fem år efter det år insättning verkstälts. I speciella fall erfordrades emellertid att återbetalning kunde ske tidigare. Sålunda borde t. ex. vid dödsfall dödsboet efter avlidne insättare genast efter uppsägning kunna återfå av den avlidne verkställd insättning. Likaledes borde återbetalning kunna äga rum om avsevärda betalningssvårigheter föreläge för insättaren. Rätten att meddela beslut angående förtida utbetalning av å spärrat konto insatta medel borde enligt promemorian anförtros åt länsstyrelserna.

Den föreslagna lagstiftningen förutsättes i promemorian skola träda i kraft den 1 januari 1952 och gälla tills vidare. Skyldighet att göra insättning å investeringskonto skulle sålunda hänföra sig till intäkter av skogsbruk uppburna efter den 31 december 1951.

Vid promemorian funnos fogade dels ett förslag till lag angående skyldighet för idkare av skogsbruk att insätta medel å investeringskonto för skog dels ock ett förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av medel, som skola insättas å investeringskonto för skog. Förslagen torde såsom *Bihang* få fogas till statsrådsprotokollet i förevarande ärende.

Remissyttrandena över promemorian.

En tvångssterilisering i nuvarande läge av viss del av skogsbrukets inkomster har i princip tillstyrkts av *statskontoret*, *riksbanksfullmäktige* (en av fullmäktige har dock ansett det vara tveksamt om ett genomförande av förslaget vore lämpligt), *riksgäldsfullmäktige*, *överståthållarämbetet*, *länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro, Västmanlands och Gävleborgs län*, *Landsorganisationen i Sverige*, *Riksförbundet landsbygdens folk* och *Tjänstemännens centralorganisation*.

Kammarrätten vill icke i princip avstyrka förslaget om obligatorisk skyldighet att göra insättning å spärrkonto för den händelse det skulle visa sig av samhällsekonomiska skäl oundvikligt att åstadkomma en åtstramning av det köpkraftstillskott, som kunde tänkas bliva frigjort genom realisation av uppkommen prisstegring å skog, samt andra, lämpligare utvägar härför icke ansåges kunna användas.

Domänstyrelsen, som förklarar sig hysa den uppfattningen, att fondavsättningar för skogsbruket vore en utomordentligt viktig skogspolitisk fråga, framhåller, att en sterilisering av skogsinkomsterna av den storleksordning och på det sätt, som föreslagits, kunde leda till att skogsvårdsåtgärder bleve eftersatta eller komme till utförande först vid den tidpunkt, då spärrade medel bleve tillgängliga. Den för åtgärdernas utförande lämpligaste tidpunkten kunde då vara försutten.

Skogsstyrelsen finner den främsta invändningen vara åtgärdens karaktär av tvångsanordning gentemot en viss grupp av samhällsmedborgare — idkare av skogsbruk — utan att garantier erhöles för att åtminstone någon del av de medel, som spärrades, verkligen komme skogen tillgodo. Kunde frågan om avsättning till investeringskonto för skog icke lösas på frivillighetens väg, syntes likväl böra övervägas i vad mån icke ett större mått av frihet borde kunna inrymmas för den enskilde jämväl vid en upplägning av frågan enligt förslagets linjer.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser, att tvångslagstiftning icke borde tillgripas för andra än juridiska personer, som icke vore underkastade progressiv beskattning, medan vad gällde fysiska personer fördelen med vinstöverflyttning mellan olika beskattningsår vore så stor att avsevärda insättningar komme att göras även utan tvångsföreskrifter.

Flera *länsstyrelser* ha, utan att taga bestämd ståndpunkt till frågan om tvångssterilisering, uttalat farhågor för att den föreslagna lagstiftningen kunde medföra minskad skogsavverkning med olyckliga verkningar såväl för exporten som bränsleförsörjningen.

Sveriges skogsägareförbund förklarar sig i nuvarande tidsläge ej vilja ställa sig helt avvisande mot tanken att i inflationsbekämpande syfte draga viss del av skogsbrukets inkomster ur den omedelbara konsumtionen.

Sveriges lantbruksförbund uttrycker som sin mening att lagstiftningen i första hand borde utformas i syfte att bereda möjlighet till frivillig avsätt-

ning. Till denna kunde sedan, när särskilda skäl därtill föreläge, fogas bestämmelser om obligatorisk avsättning.

Det framlagda förslaget om en tvångssterilisering har avstyrkts av *länsstyrelserna i Jönköpings, Älvsborgs, Skaraborgs och Västernorrlands län, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges industriförbund, Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska trävaruexportföreningen, Svenska inlandssågverkens förening, Södra Sveriges trävaruexportförening och Sveriges sågverksägares riksförbund*. Flertalet av dessa remissinstanser ha uttalat att, därest en tvångslagstiftning likväl skulle komma till stånd, en väsentlig uppmjukning av förslagets bestämmelser om insättningarnas storlek oundgängligen vore nödvändig.

Från remissyttrandena i ämnet må i övrigt följande här återgivas.

Riksbanksfullmäktige betrakta de föreslagna åtgärderna som ett led i ett samordnat komplex av åtgärder i åtstramande riktning på den ekonomiska politikens område.

Riksskattenämnden, som närmast bedömt förslaget ur taxeringstekniska och övriga beskattningsväsendet berörande synpunkter, understryker i sitt yttrande att varje åtgärd, som i den omfattning varom här vore fråga ökade eller komplicerade taxeringsmyndigheternas arbete, ingåve betänkligheter. Under förutsättning att de nya åläggandena utformades med noggrant beaktande av möjligheterna till förenkling och att behovet av ökade arbetskrafter behörigen tillgodosåges såväl i fråga om länsstyrelsernas taxeringsavdelningar som i fråga om beskattningsnämnderna ansåge riksskattenämnden de taxeringstekniska skälen dock icke böra i nuvarande läge föranleda ett avvisande av förslaget om sterilisering av skogsinkomster.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län yttrar:

Huruvida den i promemorian föreslagna insättnings skyldigheten bör lagfästas torde i första hand få bedömas ur synpunkten om dess införande utgör ett lämpligt led i strävandena att sterilisera sådana onormala köpkraftsöverskott, som kunna ge upphov till ytterligare tryck på investeringsmarknaden och därigenom till skärpning av översysselsättningen. Länsstyrelsen utgår från att så är förhållandet, och finner det icke orimligt att de stora och av särskilda konjunkturförhållanden betingade vinster, som göras inom skogsbruket, till viss del genom särskilda åtgärder undandragas investeringsmarknaden. De möjligheter till beskattningsuppskov och inkomstutjämnning mellan olika år, som insättning på räntelöst riksbankskonto skulle medföra, torde kunna vägas mot det allmänna fördel av att de insatta medlen för viss tid dragas bort från penningmarknaden.

Länsstyrelsen i Norrbottens län framhåller, att i dagens ekonomiska läge en sterilisering av vissa inkomster, som icke vore nödvändiga för drivandet av skattskyldigs näring eller för levnadskostnadernas bestridande m. m., givetvis kunde vara av värde för stabilisering av prisnivån. Då det gällde skogsinkomster ansåge länsstyrelsen emellertid, att en sådan sterilisering icke finge medföra ett tvunget eftersättande av det för skogsnäringens bestånd oeftergivliga kravet på skogsvårdande åtgärder. Dessa hade i mera än

tio års tid icke kunnat komma till utförande på grund av bristen på arbetskraft och ju längre tiden gick utan att åtgärder vidtoges desto sämre bleve vårt framtida läge i fråga om skogstillgången. Därför borde de skogsvårdande åtgärderna icke uppskjutas längre än nödvändigt vore. För länsstyrelsen framstode det som önskvärt att det föreslagna investeringskontot icke skulle vara ett steriliseringskonto utan ett investeringskonto för skogsvårdande åtgärder.

Landsorganisationen i Sverige anför:

Sett ur allmänna synpunkter vore det rimligt om en avsevärd del av de genom den internationella rustningskonjunkturen uppkomna vinsterna, vilka tillför en begränsad folkgrupp en betydande inkomst- och förmögenhetsökning, kunde indragas till samhället, helst som de höjda priserna på ved och andra skogsprodukter innebär en kännbar levnadskostnadsstegring för de breda lagren i vårt land. Om en sådan specialbeskattning betraktas som svår att genomföra utan att framkalla en skärpning av prisstegringen måste det i varje fall vara betydelsefullt att största möjliga del av dessa inkomster steriliseras, för att inte i nuvarande läge begagnas på ett sådant sätt att de ytterligare skärper inflationstrycket.

Riksförbundet landsbygdens folk framhåller, att med den i dagens läge utbredda misstron mot penningvärdets stabilitet tvångsföreskrifter rörande insättningarnas storlek och spärrtid torde vara ofrånkomliga, därest de eftersträfvade penningpolitiska resultaten skulle uppnås.

Tjänstemännens centralorganisation finner det önskvärt att en del av de övernormala vinster, som för närvarande tillfördes skogsindustrien och skogsägarna som en följd av det exceptionella konjunkturläget undandroges marknaden. Detta vore en åtgärd av hög angelägenhetsgrad i den ekonomiska politik, som i dagens situation måste föras. Jämväl syftet att åstadkomma möjligheter till en inkomstutjämning för skogsbruket, vilket skulle medföra ökad skogsvårdande verksamhet, vore ur samhällets synpunkt motiverat.

Av de remissinstanser, som avstyrkt förslaget, uttalar *Södra Sveriges trävaruexportförening*, att om förslaget lagfästes detta komme att leda till att den övervägande delen av skogsägarna uppsköte eller avsevärt reducerade sina avverkningar med en ökad bränsle- och råvarubrist och ytterligare höjda ved- och virkespriser och minskade exportmöjligheter som följd.

Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen, Svenska pappersbruksföreningen och *Svenska trävaruexportföreningen* framhålla i gemensamt yttrande liknande synpunkter och anföra:

Med stöd av sina mångåriga erfarenheter av förhållandena på marknaden för skogsprodukter hysa föreningarna den bestämda uppfattningen, att den föreslagna tvångsteriliseringen av 40 % av skogsägarnas rotnetto på avverkningarna kommer att få till följd så allvarliga och djupgående rubbningar inom berörda virkesmarknad, att sluteffekten kommer att bli rent motsatt den av lagstiftaren önskade. Det avgörande momentet i berörda hänseende är, huru den stora mängden skogsägare reagerar inför tvånget att ha en högst betydande del av sitt avverkningsnetto stående fem år räntelös på riksbanken. Det kan med säkerhet förväntas samt har redan omvitnats från

skogsägarekretsar, att skogsägarna själva anse fördelen av den skatteutjämning, som förslaget vid sitt genomförande skulle medföra, vara mindre vägnande än de risker och olägenheter, som den femåriga tvångssteriliseringen innebär. Först må i detta hänseende framhållas, att flertalet skogsägare se synnerligen skeptiskt på statsmaktens möjligheter att förhindra en fortsatt inflation, varför de befara, att de skola återbekomma sina tvångsavhända belopp i ett försämrat penningvärde. Föreningarna vilja i detta sammanhang även erinra om, att i nuvarande ekonomiska läge flertalet skogsägare besitta en tämligen god likviditetsställning och sålunda icke ha något trängande behov av löpande skogsinkomster, varför de kunna möta ett för dem motbjudande tvångsingenripande med att inställa eller till kvantiteten nedbringa sina avverkningar. Detta gäller skogsägare av alla kategorier och storleksordningar, men det gäller i synnerligt hög grad de mindre skogsägarna, vilka genom att skära ned sina avverkningars storlek kunna komma ned under det rotnettobelopp av 2 000 kronor, under vilket steriliseringsåtgärden ej gäller. Det må i detta sammanhang framhållas, att antalet skogsägare i denna minsta grupp är mycket stort. Enligt till föreningarna lämnad uppgift finnes det över 200 000 skogsägare, som besitta en skogsareal mindre än 50 hektar. Dessas anpart i rundvirkesmarknaden är på grund av deras stora antal utomordentligt tungt vägnande.

Föreningarna torde väl knappast behöva framhålla, att ett sådant minskat utbud på rundvirkesmarknaden skulle få utomordentligt äventyrliga verkningar för landets näringsliv. Skogsindustriernas redan nu allt för knappa råvarubas skulle ytterligare krympa ihop, vilket i sin tur skulle leda till beklagliga driftsinskränkningar och minskat utbud av trävaror, massa och papper på exportmarknaderna med åtföljande, för landet besvärande valuta-tekniska konsekvenser.

De industrier, föreningarna representera, kunna icke ta en sådan utveckling på sitt ansvar, utan känna sig förpliktade att så långt i deras makt står söka upprätthålla sin verksamhet och då även givetvis råvarufångsten. I dessa sina strävanden torde skogsindustrierna med all sannolikhet bli tvingade att även tillgripa det medel, som står en köparepart till buds för att stimulera utbudet från säljarna, nämligen prisförhöjning. Föreningarna emotse sålunda, att steriliseringsåtgärdens effekt i främsta rummet blir höjda priser på rundvirkesmarknaden. Storleken av denna är vanskligt att bedöma, men sannolikt komma säljarna att kräva, att prishöjningen skall täcka spärrkontoinsättningen. Om så blir fallet, kommer den nu föreslagna åtgärden icke att medföra, att skogsägarnas inkomster nedgå under de nuvarande, och den inflationsbekämpande effekten uteblir helt.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund framhåller, att ett system med frivilliga avsättningar till investeringskonto vore den principiellt riktiga lösningen på den aktualiserade frågan, varför förslaget till tvångslagstiftning i ämnet icke kunde accepteras.

I den av *Sveriges häradsallmäningsförbund* ingivna skriften har yrkats, att häradsallmänningarna måtte undantagas från skyldighet att göra insättning å investeringskonto.

Den föreslagna procentsatsen för beräkning av spärrkontoinsättningarnas storlek tillstyrkes av *överståthållarämbetet*, *Landsorganisationen i Sverige* och *Tjänstemännens centralorganisation*. Åtskilliga remissinstanser anse emellertid procentsatsen vara för hög.

Skogsstyrelsen anför sålunda:

Vad angår den föreslagna insättningskvoten synes det skogsstyrelsen ytterligt vanskligt att utan kännedom om hur prisbildningen på trävarumarknaden kan komma att utveckla sig göra en avvägning, som tillgodoser å ena sidan de allmänt penningpolitiska synpunkterna och å andra sidan delvis i motsatsförhållande härtill stående allmänna och enskilda intressen av olika slag. Givetvis måste insättningskvoten vara av en viss storleksordning för att den eftersträfvade effekten med själva anordningen skall kunna uppnås. Det vill emellertid förefalla skogsstyrelsen, som om den föreslagna kvoten — 40 % av rotvärdet — skulle vara alltför hög och medföra risk för menliga verkningar av olika slag. Det kan sålunda å ena sidan befaras, att ur olika synpunkter önskvärda avverkningar icke komma till stånd, medförande en försämring av industriens råvaruförsörjning. Å andra sidan kunna skogsägare, som äro i trängande behov av pengar, frestas att kompensera den starka steriliseringen genom större skogsuttag än som kunna anses förenliga med skogsvårdens krav. Den föreslagna anordningen kan också tänkas komma att leda till att skogsägarna försöka skaffa sig mot steriliseringen svarande högre priser, varigenom anordningens syften delvis skulle komma att förfelas. Ju längre tvånget gentemot den enskilde sträcker sig, desto större synes risken vara för att olika vägar väljas att kringgå lagstiftningens syfte, (exempelvis genom »överflyttande» av en del av inkomsten till annan förvärvskälla, uppdelning av likviden på ett större antal år än som eljest skolat tillämpas etc.).

Riksbanksfullmäktige anse, att procentsatsens storlek borde bliva föremål för ytterligare överväganden och bedömas i samband med de föreskrifter som framdeles kunde komma att gälla beträffande skogsindustriernas exportintäkter ävensom med hänsynstagande till utvecklingen av skogspriserna innevarande höst.

Liknande synpunkter anföras av *Riksförbundet landsbygdens folk*.

Länsstyrelsen i Gotlands län förordar, att procentsatsen bestämdes av riksdagen för varje år under lagens giltighetstid. Därest till följd av minskad export eller eljest priserna på virke avsevärt sänktes kunde det icke vara riktigt att bibehålla steriliseringsprocenten på en nivå, som vore beslutad med hänsyn till vissa års exceptionellt höga virkespriser.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framhåller, att prisstegringen å lövskogsprodukter, i synnerhet bokstock, hittills varit avsevärt mindre än för barrträdprodukter. Med hänsyn härtill och med beaktande av att skogsägaren med den del av vinsten som icke insattes på spärrkonto måste kunna täcka samtliga kostnader för skogsvårdande åtgärder, förvaltning och bevakning, vore det önskvärt att en lägre procentsats än den föreslagna valdes.

Länsstyrelsen i Örebro län ifrågasätter om icke procentsatsen borde kunna nedsättas till trettio procent men med rätt för den som så önskade att göra frivillig insättning på spärrkonto upp till femtio procent av rotvärdet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser, att lägre procentsats borde tillämpas, då rotvärdet understege 10 000 kronor.

Länsstyrelsen i Södermanlands län ifrågasätter om det icke vore sakligt berättigat att insättningarna bestämdes till tjugufem procent av rotvärdet.

Domänstyrelsen hyser betänkligheter mot förslaget att fyrtio procent av rotvärdet skulle insättas å spärrat konto. En så hög insättningsprocent kunde enligt styrelsens mening befaras motverka utförandet av erforderliga skogsvårdsåtgärder. Avsättningarna borde av denna anledning icke bestämmas högre än till tjuugu procent.

Sveriges skogsägareförbund, som föreslår att procentsatsen nedsättes till tjuugu procent, uttalar, att den höga steriliseringsprocenten kunde synas skogsägarna så besvärande, att dessa frivilligt skure ned omfattningen av sina avverkningar, varför tillgången på råvara för landets skogsindustrier med all sannolikhet komme att minska. Förbundet anför vidare:

Jämväl ur ett flertal andra synpunkter måste förslagets regler te sig ytterligt besvärande för skogsägarna. Först må i detta hänseende framhållas, att avverkningens rotvärde, på vilket steriliseringsbeloppet skall utgå med 40 %, alls icke är skogsbrukets netto. Skogsbruket belastas med s. k. allmänna omkostnader för förvaltning, arbetsförmån, skogsodling, dikes- och vägunderhåll, skogsarbetarbostäder, sociala välfärdsåtgärder m. m. Vid den allmänna fastighetstaxeringen göres avdrag för sådana allmänna förvaltningskostnader med 33 % av rotnettovärdet. Om nu enligt förslaget 40 % av rotnettot skall steriliseras samt därutöver skogsägaren har allmänna kostnader för egendomens skötsel med 33 % av samma netto, så får han faktiskt själv ej disponera mer än 27 % av rotnettot som ersättning för virkets värde. Man har mycket stor anledning att befara, att skogsägarna av berörda anledningar komma att skära ned sina avverkningar högst avsevärt samt att den föreslagna åtgärden kommer att medföra minskade exportmöjligheter för skogsindustrierna och därmed även valutatekniska svårigheter för landet.

I det av *Svenska cellulosaföreningen m. fl.* branschorganisationer på skogsindustriens område avgivna gemensamma yttrandet framhållas liknande synpunkter.

Sveriges lantbruksförbund anser, att steriliseringsprocenten borde nedsättas till tjuugu procent med rätt för skogsägare att frivilligt verkställa avsättning utöver minimiprocenten.

Samma mening har uttalats av *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*. Förbundet anför härom i huvudsak följande:

Förslaget att skogsägarna skola tvångsvis avsätta medel till investeringskonton har, som nämnts, starkt samband med motsvarande åtgärder för sterilisering av skogsindustriernas exportvinster. Möjligheterna för skogsägarna att göra nämnda avsättningar bero givetvis på prisutvecklingen i höst, och denna i sin tur torde starkt påverkas av de konjunkturutmättningsavgifter, varom överenskommelser med skogsindustrierna kunna komma att träffas. Under alla förhållanden finner riksförbundet den i förslaget angivna avsättningsgrunden, 40 % av rotvärdet, innebära en alldeles för stor tvångsvis sterilisering av skogsinkomsterna för den stora massan mindre skogsägare, dvs. det stora flertalet medlemmar i skogsägareföreningsrörelsen. Även med en måttlig höjning av skogsindustriernas konjunkturutmättningsavgifter torde högst hälften av nämnda procentsats kunna anses tillräddig. Riksförbundet har då ingalunda förbisett önskvärdheten av att steriliseringen får en viss effekt. Men riksförbundet vill betona, att en åtgärd av nu föreslagen natur måste för att icke verka direkt skadlig genomföras med hänsynstagande till de mindre skogsägarnas verkliga förmåga. Det är dock

otvivelaktigt så, att särskilt större skogsägare i vissa fall kunna finna med sin fördel förenligt att verkställa avsättningar till investeringskonton efter högre procentsats än den som skulle kunna fastställas som allmängiltig. Enligt riksförbundets mening vore det därför berättigat att inrymma möjlighet för skogsägarna att frivilligt verkställa avsättningar utöver en viss minimiprocent.

Förslaget att de insatta medlen i princip skola innestå å spärrat konto i fem år har berörts av flera remissinstanser.

Sälunda framhåller *domänstyrelsen* att den ifrågasatta avsättningen komme att försvåra utförandet av skogsvårdsarbeten för vissa skogar, som hade mycket stort behov av skogsvårdsåtgärder. I den mån lagstiftningens penningpolitiska syfte det medgäve borde därför möjligheter tillskapas för ägare till sådan skog att utfå spärrade medel tidigare än efter fem år för dylika arbeten, som utfördes av honom.

Rätt att i förtid uttaga medel för skogsvårdsarbeten har även ifrågasatts av *skogsstyrelsen*, *överståthållarämbetet*, *länsstyrelserna i Kalmar, Skaraborgs, Örebro, Västerbottens och Norrbottens län*, *Sveriges skogsägareförbund*, *Riksförbundet landsbygdens folk*, *Svenska cellulosaföreningen*, *Svenska pappersbruksföreningen*, *Svenska trämasseföreningen*, *Svenska trävaruexportföreningen* och *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*.

Skogsstyrelsen framhåller härutöver att det borde övervägas om icke en regel kunde införas, som tryggade att en viss del av det insatta beloppet, när det bleve tillgängligt för lyftning, komme att utnyttjas till skogsbefrämjande åtgärder på vederbörande fastighet.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser, att medlen icke borde innestå å spärrat konto längre tid än tre år. Förtida utbetalning skulle dock ifrågakomma, om insättaren utfört skogsvårdsarbeten och detta bestyrkts av skogsvårdsmyndighet. Enligt länsstyrelsens mening borde Kungl. Maj:t lämnas bemyndigande att vid ändrat konjunkturläge medge återbetalning av insatta medel före spärrtidens utgång.

Sveriges skogsägareförbund anför liknande synpunkter.

Även *Sveriges lantbruksförbund* anser att spärrtiden vore väl lång och föreslår att den nedsättes till tre år.

Landsorganisationen i Sverige uttalar sig för en förlängning av spärrtiden utöver fem år. Medlen borde i gengäld kunna frigivas för utbetalning tidigare till den som begagnade de frigjorda medlen för skogsvårdsarbeten vid en tidpunkt, då detta bedömdes som önskvärt ur sysselsättningssynpunkt.

Atskilliga remissinstanser ha framställt erinringar mot förslaget att ränta icke skulle gottgöras för de å spärrkonto innestående medlen.

Skogsstyrelsen framhåller, att det icke minst ur psykologisk synpunkt syntes fördelaktigt, om ränta finge utgå å de insatta medlen.

Domänstyrelsen anser det föreligga en betydande artskillnad mellan de

vinster som av skogsindustrierna kunde utvinnas vid försäljning av industriens produkter samt de vinster, som skogsägarna kunde utvinna, samt anför härom:

Enligt domänstyrelsens uppfattning föreligger en betydande artskillnad emellan de vinster, som av skogsindustrierna kunna utvinnas vid försäljning av industriernas produkter, samt de vinster, som skogsägarna kunna utvinna. Skogsindustrierna hava möjligheten att i full utsträckning utnyttja högkonjunkturen vid försäljning av sina förädlade produkter, under det att virkeslikviderna till skogsägarna av särskilda skäl (finanspolitiska, hänsyn till omkostnader m. m.) ansetts böra underkastas stark begränsning. Härtill kommer att en sterilisering av industrivinsterna ytterst verkar hämmande på skogsvärdenas stegring. I anledning härav synes räntegottgörelse böra utgå å spärrade medel.

Överståthållarämbetet anser det skäligt att ränta tillgodogjordes, enär fråga vore om obligatorisk fondavsättning. Med hänsyn till att avsättningen vore förenad med skatteuppskov syntes dock räntesatsen böra sättas något lägre än gängse sparbanksränta eller till två procent.

Länsstyrelsen i Hallands län förordar en räntesats av två och en halv procent.

Sveriges lantbruksförbund finner det icke riktigt att de å spärrkonto insatta medlen icke skulle förräntas. Den omständigheten att insättningarna äsyftade att undandraga köpkraft från marknaden borde icke enligt förbundets mening medföra en dylik påföljd.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund anser att ränta borde utgå med tre procent med hänsyn till penningvärdets fall.

Sveriges skogsägareförbund framhåller att ränta borde utgå på de å spärrkonto inestående medlen, eftersom skogen om den fått stå kvar hade räntat sig genom sin tillväxt.

Riksförbundet landsbygdens folk förordar en förräntning av å spärrkonto inestående medel på vanligt sätt.

Den föreslagna metoden för beräkning av spärrkontoinställningarnas storlek har flera remissinstanser ansett vara onödigt invecklad.

Domänstyrelsen ifrågasätter sålunda, huruvida några mera invecklade regler för avsättningens beräknande vore påkallade, eftersom de nu föreslagna spärrmedlen vore avsedda att återbetalas. Domänstyrelsen anför härom:

Beräkningen av rotvärdet förutsätter bearbetning av statistik angående priser å virke av olika slag samt avverkningskostnader i likhet med vad som utfördes tidigare för skogsaccisbeskattningen. Domänstyrelsen ifrågasätter, huruvida på grund av att nu föreslagna spärrmedel äro avsedda att återbetalas, några mera invecklade metoder för avsättningarnas beräknande äro påkallade. Enligt styrelsens mening böra, utan att rättvisesynpunkter trädas för nära, spärravsättningarna kunna bestämmas till en viss procent av köpeskillingen vid rotförsäljningar samt till en annan lägre procent vid försäljning av virket i avverkat skick. Denna senare procent får då avvägas

med tanke på att skogsägarna vid detta försäljnings sätt själva måst bestrida alla kostnader för avverkningen. En dylik anordning torde därjämte ur steriliserings synpunkt vara överlägsen.

I samband med att styrelsen föreslår en nedsättning av steriliseringsprocenten från fyrtio till tjugoprocent av rotvärdet uttalar styrelsen, att avsättningsprocenten för avverkat virke i så fall borde uppgå till omkring tio procent.

En liknande förenkling av beräkningsmetoden har förordats av *riksskattenämnden*. Nämnden framhåller, att det vore uppenbart att en sådan förändring i förslaget skulle medföra en avsevärd och för frågans bedömande betydelsefull minskning av beskattningsnämndernas av den föreslagna insättnings skyldigheten föranledda merarbete.

Även *skogsstyrelsen* förordar enklare beräkning men har icke haft tillfälle undersöka möjligheterna för ett dylikt enklare förfarande.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund framhåller, att virke från ädla lövträd icke uppvisade samma starka prisstegring som barrvirke, varför försäljning av dylikt virke icke borde medräknas vid beräkning av spärkontoinsättningar. Eventuella åtgärder borde icke heller omfatta bränn- och kolved samt träkol beroende på dessa sortiments särskilda produktions känslighet och deras betydelse för bränsleförsörjningen i ett nu ganska besvärligt läge.

Vad gäller förenkling av beräkningsmetoden anföres följande:

Om sålunda grundmotiven för de föreslagna tvångsvisa avsättningarna borde föranleda en begränsning av åtgärden, förefaller det rent tekniska förfarandet med en slags ny skogsaccistaxering onödigt tillkrånglat för alla parter. Det har visserligen utsagts i promemorian, att man anser sig tvingad att beräkna avsättningarna på ett rotvärde med hänsyn till avverkningskostnadernas ojämnhet för olika sortiment och avsättningslägen. Då emellertid prisstegringar på virke hittills alltid visat sig ge relativt större netto i sämre än i bättre avsättningslägen, och då det här icke gäller skatt utan sterilisering av medel skulle riksförbundet anse en schablonberäkning härför vara försvarlig, förutsatt att den icke göres oskäligt betungande för skogsägarna. I sådant förenklande syfte borde — om över huvud taget förslaget anses böra föranleda åtgärd — förtjäna övervägas att beräkna avsättningarna till högst 10 % av bruttopriserna samt högst 20 % av nettopriserna vid försäljning av skog på rot, dock med förut angivna undantag för virke från ädla lövträd, bränn- och kolved samt träkol. Med bruttopriser avses då erhållna försäljningspriser för virke fritt utsorterat (i Dalarna och Värmland fritt flottled), resp. fritt banvagn eller fritt bilväg. Även med en så förenklad beräkningsgrund uppkommer givetvis vissa tekniska svårigheter, t. ex. vid försäljning på rot av såväl ädla lövträd som barrträd, definiering av vad som avses med vedskog på rot och dylikt. Sådana detaljer borde dock icke hindra, att mera praktiska beräkningsgrunder eftersträvas än de i förslaget angivna.

Skogsstyrelsen, *överståthållarämbetet* och *länsstyrelserna i Östergötlands och Värmlands län* förorda likaledes att brännved undantoges vid beräkning av insättning å investeringskonto för att myndigheternas strävanden att åstadkomma ökade bränsleuttag icke skulle motverkas.

Ett flertal länsstyrelser ha uttalat sig för en schablonmetod för beräkning av spärrkontoinsättningarna.

Länsstyrelsen i Kalmar län anför härom:

Beräkningen av rotvärdet å försålt eller i egen rörelse förädlat virke synes kunna göras enklare, än vad i det framlagda förslaget förutsatts. I detta har utsagts, att en alltför millimeterbetonad beräkningsgrund är onödig och att en schablonmässig beräkning är tillfyllest, främst av den anledningen, att insatta medel skola återbetalas. Med hänsyn härtill synes rotvärdet av försålt eller i egen rörelse förädlat virke kunna beräknas till viss procent av virkets saluvärde, varvid den procentsats, som skall tillämpas, för varje år torde få bestämmas av Kungl. Maj:t. De skattskyldiga kunde sedermera erhålla upplysning om den sålunda fastställda procentsatsen hos riksbankens avdelningskontor, länsstyrelserna, skogsvårdsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna.

Flera remissinstanser anse, att vid beräkning av rotvärdet avdrag borde medgivas för andra kostnader än de som direkt sammanhänge med avverkningen. Bl. a. förorda *skogsstyrelsen* och *länsstyrelsen i Örebro län*, att vid rotvärdets bestämmande avdrag skulle medgivas för kostnader för skogsvård.

Kammarrätten uttrycker farhågor för att en beräkning av rotvärde å försålt virke inrymde så många i det praktiska taxeringsarbetet svårbemästrade problem att frågan om grunden för beräkning av insättningarna borde göras till föremål för ytterligare överväganden och anför därvid:

Frågan om metoden för fastställande av den grundval, å vilken vid skogsförsäljning kontoinsättningens belopp skall beräknas, inrymmer problem, vilka erbjuda betydande svårigheter då det gäller att finna en på en gång teoretiskt riktig och praktiskt användbar lösning. Detta sammanhänger med de förhållanden, under vilka skogsbruket bedrives. I allmänhet förflyter en ganska lång tid, ofta flera år, mellan uttag och försäljning. En köpeskillning, för vilken kontoinsättning är i fråga, kan ofta avse ett antal virkeposter, av vilka varje post för sig i sin tur är sammansatt av olika uttag, vilka därtill verkstälts under olika år. En orsak härtill, men icke den enda, kan vara, att den inbetalningsskyldige, såsom ofta är fallet inom skogsbruket, regelmässigt säljer skogseffekter mot betalning fördelad över flera år (förskottsbetalningar eller avbetalningar efter leveransen).

Den fråga, som härvid först möter, är, till vilket eller vilka års omkostnader hänsyn skall tagas. Under den tid, måhända flera år, som förflutit mellan avverkningen och försäljningen, kunna avverkningskostnaderna hava stigit. Detta återspeglas regelmässigt i en stegring av bruttopriset vid försäljningen, vilket pris skall tagas till utgångspunkt för rotvärdesberäkningen. Om såsom omkostnad räknades med avverkningskostnaderna vid avverkningsstillfället, komme att i rotvärdet ingå den vinst, som den inbetalningsskyldige gjort på grund av den efter avverkningen inträffade stegringen av avverkningskostnaderna. Detta synes icke förenligt med förslaget huvudsyfte, vilket tager sikte endast å prisstegring å skog. För att ur beräkningen eliminera den ovidkommande vinsten på grund av stegring i avverkningskostnader lär man rätteligen böra räkna med bruttopriset minus de omkostnader, som varit bestämmande för bruttoprisets höjd. Att detta är i det praktiska taxeringsarbetet ogörligt torde icke tarva närmare förklaring. För att i ett fall som det anförda utesluta möjligheten av att

annan prisstegringsvinst än å skog inginge i rotvärdet vore det åtminstone teoretiskt tänkbart att alltid räkna med omkostnaderna enligt prisläge under försäljningsåret. Emellertid skulle det likväl bliva nödvändigt, att vid samma års rotvärdesberäkningar röra sig med flera års omkostnadsnivåer, då, såsom förut framhållits, för ett och samma beskattningsår kunna redovisas intäkter, vilka hänföra sig till flera olika försäljningsår. Förhållandena skulle ytterligare kompliceras därigenom att, då fråga är om intäkt av bönor till jordbruk, däri egna skogsuttag undergått mer eller mindre långt gående förädling, man vid rotvärdets beräkning hade att räkna med avdrag från de faktiska bruttointäkterna ned, utöver avverkningskostnader, jämväl kostnader för den vidare förädlingen, vilka ofta torde komma att visa sig mycket svårbedömliga. Ett särskilt problem som tarvar lösning är hur rotvärdesberäkningen skall verkställas i fall av tidigare omnämnda förskottslikvider, då avverkningen ännu icke är avslutad, måhända icke ens påbörjad, och då således icke de totala avverkningskostnaderna och följaktligen ej heller den del därav, som må belöpa å förskottsbetalningen, äro kända. Fall kunna inträffa, då icke ens det exakta beloppet av totala likviden för avverkningen är känt, emedan detta kan bliva beroende av utfallet av avverkningen, och sålunda grund för fördelningen av omkostnader, som belöpa å förskottsbetalningen, saknas.

Även länsstyrelsen i Blekinge län framhåller, att det i vissa fall komme att bliva mera komplicerat att beräkna rotvärdet med ledning av erlagd köpeskillning än på sätt skedde vid taxeringen till skogsaccis.

I det av Svenska cellulosaföreningen m. fl. branschföreningar inom skogsindustrien avgivna gemensamma yttrandet göras erinringar mot förslaget att spärkkontoinställning även skulle göras i förhållande till saluvärdet av i egen rörelse förädlad virke. Härom anföres:

Föreningarna tillåta sig påpeka, att beträffande vissa kategorier förslagets bestämmelser komma att träffa med särskild och sådan tyngd, att man i fråga om dessa torde vara berättigad att tala om en diskriminering. Föreningarna syfta här på de skogsägare, vilka förädla sina skogsprodukter i egen rörelse och bland dem i synnerligt hög grad bolagen. Förslaget upprätthåller nämligen en viss skillnad i behandlingen mellan å ena sidan sådana skogsägare, vilka försälja sin avverkning, samt å den andra skogsägare, vilka förädla den. Det angives för de förra, att det ej kan vara rimligt, att de skola behöva tillgripa andra penningmedel för spärkkontoavsättning, när de icke erhållit några intäkter för avverkningen, såsom vid uttag för egen räkning, för reparation etc. Exakt samma är emellertid förhållandet för de skogsägare, som avverka för egen förädling. Vid avverkningen ha de ännu icke erhållit några som helst intäkter men avkrävas likafullt genast en verklig utgift i form av spärkkontoavsättning, för vilken utgift de, om de ej äro tillräckligt likvida, måste låna pengar eller disponera eljest räntebärande kapital av betydande storleksordning. Först vid ett senare tillfälle efter 1—2 år kunna de påräkna att vid den förädlade varans försäljning erhålla intäkter för att täcka denna utgift. Då ha de dock samtidigt måst löpa risken för ett prisfall och kunna kanske ej få ut samma höga förädlingsvärde på råvaran, som kan ha varit rådande vid avverkningstillfället. Bestämelsen i förslaget, att spärkkontoinställningar måste göras för allt virke, som uttages för förädling, medan samtidigt någon hänsyn ej tages till om detta virke verkligen förädlats och försålts eller om det ligger kvar i lager, utgör således en extra belastning för de skogsägare, som själva förädla sitt virke.

Föreningarna framhålla vidare att skogsindustrien komme att drabbas dels av den nu föreslagna spärkontoavsättningen dels av den prisutjämningsavgift för år 1952, som industriföretagen genom avtal eller annorledes kunde komma att få erlägga dels ock av den särskilda investeringsavgift, varom lagförslag framlagts av särskilda utredningsmän. Föreningarna anse där för särskilda kvittningsregler böra införas.

De flesta remissinstanserna anse det i förslaget upptagna minimibeloppet för obligatorisk insättning å investeringskonto (2 000 kronors rotvärde) vara för lågt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, som anser att minimibeloppet borde höjas till 3 000 kronor, anför härom följande:

För utredning om rotvärdets å försålda skogsprodukter förhållande till fastigheternas nettointäkter har länsstyrelsen låtit undersöka 1951 års självdeklarationer för Asa socken i Kronobergs län. Av denna undersökning har framgått, att rotnettot å bondejordbruk i 53 fall överstigit 2 000 kronor, att rotnettot i dessa fall sammanlagt uppgått till 225 598 kronor eller till 72 % av fastigheternas sammanlagda nettointkomst 322 215 kronor samt att, sedan 40 % av rotnettot fråndragits, nettointäkten i 7 fall understigit 2 000 kronor, i 2 fall överstigit 2 000 kronor men understigit 2 500 kronor, i 5 fall överstigit 2 500 kronor men understigit 3 000 kronor och i 6 fall överstigit 3 000 kronor men understigit 3 500 kronor. Förhållandet torde i stort sett vara enahanda i länet i sin helhet.

Av förenämnda undersökning torde framgå, att det föreslagna minimibeloppet för skyldighet att insätta medel å spärkonto i förslaget satts så lågt, att vederbörande under oförändrade avverknings- och prissförhållanden i ett stort antal fall icke få behålla så stor del av sin inkomst, som skäligen kan erfordras för egna och familjens levnadskostnader. Genom att öka avverkningsarna kunna de givetvis i vissa fall skaffa sig erforderliga inkomster, men i många fall torde skogsvårdslagens föreskrifter lägga hinder i vägen härför. Dispensvägen synes i ifrågavarande fall icke tillräddig, då denna skulle medföra en alltför hård arbetsbelastning av länsstyrelserna.

Skogsstyrelsen förordar en höjning till 4 000 kronor.

Även *riksbanksfullmäktige* anse minimibeloppet väl lågt (en av fullmäktige har ansett minimibeloppet böra bestämmas till 4 000 kronor).

Länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Kristianstads, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Jämtlands och Norrbottens län påyrka en höjning av minimibeloppet till 5 000 kronor.

Sveriges skogsägareförbund anser det vara säkert, att de minsta skogsägarna komme att hålla ned sitt rotnetto under 2 000 kronor. Då dessa skogsägare vore många till antalet kunde dessa åtgöranden starkt påverka utbudet på rundvirkesmarknaden. Minimibeloppet borde därför höjas till 5 000 kronor.

Riksförbundet landsbygdens folk anför som sin åsikt att en höjning av minimibeloppet för insättningskyldighetens inträde till 5 000 kronor icke skulle ha någon avgörande inverkan på resultatet av den föreslagna lagstiftningen.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund yttrar:

Bestämmelsen i förslaget om visst minimibelopp, 2 000 kr rotvärde, för att avsättningskyldigheten skall inträda, anser riksförbundet vara alltför snäv. En höjning till minst 5 000 kr är ofrånkomlig, om man inte vill riskera en alltför stark reaktion från de mindre skogsägarnas sida i fråga om deras bidrag till virkesproduktionen. Med deras löpande penningbehov i nuvarande dyrtid framstår en sterilisering av skogsnetto under 5 000 kr som mindre välbetänkt. Med den modifiering och den schablon, som riksförbundet anser kunna övervägas för en eventuell åtgärd, borde avsättningar icke göras med belopp understigande 1 000 kr (motsvarande 10 % av ett bruttovärde på 10 000 kr och 20 % av ett nettovärde på 5 000 kr).

Flera remissinstanser ha påtalat det »tröskelproblem», som skulle uppkomma därigenom att enligt det i promemorian framlagda förslaget skyldighet att göra insättning å spärkonto föreskrivits skola inträda vid ett visst i författningen angivet lägsta rotvärde. Om rotvärdet något understige minimibeloppet skulle skogsägaren vara helt fritagen från insättningskyldighet.

Länsstyrelsen i Hallands län ifrågasätter om icke gränsen för övergång till avsättningsplikt kunde göras mjukare genom att en procentuellt lägre spärkontoinsättning föreskrevs för minimibeloppet än för högre belopp.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför:

För att ett onödigt tröskelproblem skall undvikas torde emellertid skäligen kunna föreskrivas att rotvärde, som icke uppgår till 4 000 kronor, skall reduceras, så att den del av beloppet, som understiger 2 000 kronor, icke medräknas medan den del, som ligger mellan 2 000 och 4 000 kronor, medräknas till sitt dubbla belopp. Insättning torde av praktiska skäl icke böra ifrågakomma, om det belopp, som enligt denna regel bör sättas, understiger 100 kronor.

Länsstyrelsen i Västerbottens län förordar, att minimibeloppet sättes till 3 000—4 000 kronor. Ett belopp av denna storleksordning borde alltid avräknas. Som minimum för insättning borde fastställas ett belopp å 500 kronor.

Sveriges lantbruksförbund anser, att ett belopp å 5 000 kronor i samtliga fall borde undantagas från insättningskyldighet. Härigenom skulle undvikas att den skogsägare, som deklarerar ett belopp strax över gränsvärdet, skulle få en orimligt stor insättningskyldighet i jämförelse med den som befinner sig strax under gränsen.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser regeln att insättning icke finge ske med högre belopp än nettointäkten å jordbruksfastighet icke vara tillfredsställande utformad och anför härom:

Då insättningskyldigheten skall bedömas för varje förvärvskälla för sig utan hänsynstagande till resultatet av den skattskyldiges övriga förvärvskällor och till hans behov av medel till levnadskostnader, skulle det kunna inträffa att den skattskyldige måste upplåna medel för att bestrida sina levnadskostnader och erhålla täckning för förlust å annan förvärvskälla än den, vari inkomsten av skogsbruk ingår. Det synes länsstyrelsen nödvändigt, att nyssnämnda spärregel, såvitt avser fysiska personer, kompletteras med en bestämmelse, som tryggar dem mot dylika betänkliga konsekvenser. Alternativt vore det måhända tänkbart, att länsstyrelserna tillades befogenhet att

i fall av ifrågavarande slag efter ansökan befria vederbörande från att göra insättning å spärrkonto.

Liknande synpunkter ha anförts av *länsstyrelserna i Malmöhus, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län*.

Beträffande tidpunkten för inbetalning av medel å investeringskonto anse kammarrätten och flertalet länsstyrelser att inbetalning borde ske tidigare under taxeringsåret än utredningsmannen föreslagit.

Kammarrätten framhåller, att en framflyttning vore nödvändig med hänsyn till det vidlyftiga kontrollarbete som måste medhinnas av taxeringsnämnderna. Vid bibehållande av den föreslagna bestämmelsen om särskild avgift vid försummad inbetalning syntes dock tidpunkten för verkställande av inbetalning icke kunna bestämmas tidigare än till tiden för deklarationskyldighetens fullgörande. De olägenheter en sådan anordning skulle medföra, främst genom olika betalningsterminer för olika skattskyldiga, syntes mindre vägande.

En framflyttning av inbetalningstiden har även förordats av *riksskattenämnden*. För sitt förslag lämnar nämnden följande motivering:

Enligt förslaget skall insättningsskyldigheten fullgöras senast den 1 april under taxeringsåret d. v. s. i regel året efter det, under vilket skogslikvid uppburits eller virket uttagits. Tiden för insättningsskyldigheten kommer sålunda att i betydande utsträckning infalla ett år eller mera efter det att det belopp, som med insättningsskyldigheten avses, uppburits av vederbörande fastighetsägare. Med hänsyn till åtgärdernas penningpolitiska innebörd måste detta betraktas som en olägenhet. Det kan även befaras att vissa skogsägare på grund av tidsavståndet mellan likvidens lyftande och insättningen skola få svårt att fullgöra sin insättningsskyldighet enär medlen hinna förbrukas före insättningen. Det är med hänsyn härtill önskvärt att insättningen förläggas till tidigare tidpunkt. På grund av att insättningen enligt förslaget icke skall överstiga nettointäkten av den förvärvskälla vari likviden influtit — vilken spårregel enligt riksskattenämndens mening näppeigen kan undvaras — torde svårigheter dock föreligga att anknyta insättningsskyldigheten till den tid då likvid uppbäres. Emellertid synas de skogsägare, som skola avlämna sina deklARATIONER senast den 15 februari — och detta gäller det helt övervägande flertalet — kunna åläggas insättningsskyldighet redan nämnda dag. Att insättningsskyldigheten för skogsägare, vilka åtnjuta anstånd med deklarationens avlämnande till senare dag, inträder efter den 15 februari torde icke vålla olägenhet.

Länsstyrelsen i Stockholms län förordar, att inbetalning å investeringskonto senast borde ske den 15 februari. Härigenom skapades garantier för att taxeringsnämnderna hade tillgång till uppgifter om gjorda inbetalningar vid den tidpunkt, då nämnderna började granskningen av deklarationsmaterialet.

Länsstyrelsen i Kalmar län framhåller, att insättningen å investeringskonto principiellt borde vara fullgjord senast vid beskattningsårets utgång för att avdragsrätt vid taxeringen skulle medgivas. Av praktiska skäl torde man emellertid få medgiva avdragsrätt, om beloppet insatts senast den 15 januari under taxeringsåret.

Sveriges lantbruksförbund anser, att inbetalning icke borde behöva vara verkställd förrän tidigast den 15 maj under taxeringsåret. Det syntes nämligen nödvändigt, att skogsägarna erhöle tid att verkställa erforderliga beräkningar av rotvärdet.

Frågan om länsstyrelsernas rätt att i vissa fall förordna om återbetalning under spärrtiden har berörts i flera yttranden. *Länsstyrelserna i Kronobergs, Blekinge, Malmöhus och Örebro län* föreslå sålunda, att dispensmöjligheterna utsträcktes att avse icke endast förtida utbetalning av spärrade medel utan även befrielse från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto. *Lantbruksstyrelsen* framhåller, att dispens borde kunna medgivas i de fall ofullständiga jordbruk kompletterats med skog i rationaliseringsssyfte. Intyg härom kunde i de aktuella fallen lämnas av lantbruksnämnden. *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet landsbygdens folk* påpeka, att reglerna om dispens icke finge tillämpas onödigt restriktivt. Dispens vore i synnerhet av behovet påkallad för nytillträdande jordbrukare med avsevärda skulder, som normalt brukade betalas genom skogsavverkningar.

Beträffande den föreslagna lagstiftningens giltighetstid ha några remissinstanser ansett, att bestämmelser i ämnet endast borde antagas för viss tid.

Domänstyrelsen framhåller, att då de överenskommelser, som träffats mellan staten och skogsindustrierna, hittills gällt allenast för ett år i sänder borde samma tidsbegränsning gälla för den nu ifrågasatta lagstiftningen.

Överståthållarämbetet uttalar, att de föreslagna steriliseringsåtgärderna endast borde tillgripas såsom en tillfällig anordning, då så ur samhällsekonomisk synpunkt oundgängligen krävdes. Lagstiftningen borde därför givas till tiden begränsad giltighet.

Riksförbundet landsbygdens folk anser att giltighetstiden borde begränsas till ett år. En dylik begränsning torde icke behöva befaras medföra ur samhällets synpunkt olämpliga uppskov med avverkningar, enär den enskilde hade att räkna med förlängd giltighetstid, så länge omständigheterna motiverade detta.

Sveriges lantbruksförbund, *Svenska cellulosaföreningen*, *Svenska trämassseföreningen*, *Svenska pappersbrukföreningen*, *Svenska trävaruexportföreningen* samt *Södra Sveriges trävaruexportförening* ha likaledes ansett att lagstiftningen borde göras ettårig.

Länsstyrelsen i Norrbottens län förordar, att giltighetstiden begränsas till två år.

I yttrandena ha vidare berörts vissa detaljspörsmål.

Kammarrätten har i fråga om ordningen för fastställandet av insättningsbeloppen anfört följande:

Förslaget torde hava avsett att beräkningarna av det rotvärde, som föranleder till kontoinbetalning av kontoinbetalningens belopp och av beloppet av

det däremot svarande avdraget skola utgöra taxeringsfrågor. Förslaget i denna del synes emellertid vara så utformat, att den enda fråga, som taxeringsmyndigheterna i detta sammanhang genom formligt beslut skola taga ståndpunkt till, är frågan om avdragets belopp, och att därav skulle automatiskt följa beloppet av kontoinbetalningen och rotvärdet. Avsikten härmed torde hava varit att vinna vissa fördelar i processuellt avseende.

I realiteten måste taxeringsmyndigheternas tillvägagångssätt bliva det motsatta. Först beräknas beloppet av det rotvärde, som föranleder till kontoinbetalning, på grundval därav uträknas kontoinbetalningens belopp, och därav följer automatiskt avdragets belopp, därvid i förekommande fall nedsättning sker av beloppet för kontoinbetalningen i den mån nettointäkten av förvärvskällan icke giver utrymme för avdraget.

Den utformning, förslaget erhållit i denna del, leder till ett egenartat och för de inbetalningsskyldiga främmande processläge. Vad den inbetalningsskyldige i besvär normalt skall komma att rikta sig mot bör vara att kontoinbetalningens belopp blivit för högt bestämt. Med förslagets utformning skulle emellertid, om han vill påkalla ändring i kontoinbetalningens belopp, enda utvägen vara att i besvär över inkomsttaxeringarna yrka *höjning* i dessa genom minskning av det mot kontoinbetalningen svarande avdraget. Det synes föga sannolikt, att de inbetalningsskyldiga i gemen skola förstå att på detta sätt göra sina anspråk gällande, då de, så som förslaget förutsätter, få meddelande om höjning av kontoinbetalningens belopp på det indirekta sätt att de underrättas om att de fått avdrag för sådan inbetalning med högre belopp än de yrkat i självdeklarationen. Det torde finnas anledning räkna med att de inbetalningsskyldiga i allmänhet först då vederbörande länsstyrelse framställer krav å felande kontoinbetalning skola giva sitt missnöje tillkänna, med påföljd i regel av besvärsrättens förlust. Förslaget i denna del kan även leda till svårlösliga komplikationer. En inbetalningsskyldig, som ansetts pliktig verkställa högre kontoinbetalning än som skett och i anledning därav beviljats i motsvarande mån förhöjt avdrag, vilket utnyttjats vid taxering till såväl statlig inkomstskatt som kommunal inkomstskatt, yrkar till vinnande av nedsättning i kontoinbetalningens belopp höjning av taxeringen men inskränker, omedvetet (exempelvis på grund av att den ifrågakomma förvärvskällan är belägen i annan kommun än hemortskommunen) eller medvetet, sin talan till endera taxeringen. Fråga uppkommer då vilken effekt bifall till hans talan skulle tillåtas få på det belopp, varför skyldighet till kontoinbetalning föreligger. Ett dylikt yrkande kan, genom att inpassas inom ramen för av honom redan tidigare anförda besvär, innefattande yrkande om nedsättning i taxeringarna, framställas vid sådan tidpunkt, att vederbörande taxeringsintendent icke längre har sin rätt förvarad att i yrkande hos prövningsnämnden eller besvär hos beskattningsdomstol påkalla motsvarande höjning beträffande den andra taxeringen.

Kammarrätten förordar, att reglerna på förevarande område närmare anpassas till vad som faktiskt sker. Därvid skulle de även kunna givas en innebörd, som för de inbetalningsskyldiga bleve mera lättfattlig. Detta skulle kunna tänkas ske på det sätt att icke blott det kontoinbetalningen motsvarande avdraget vid inkomsttaxeringen utan även rotvärdets och kontoinbetalningens belopp bleve föremål för taxeringsmyndigheternas beslut. Därav skulle följa, bl. a., att den förteckning över kontoinbetalningar m. m., vilken enligt förslaget skall upprättas av vederbörande taxeringsnämndsordförande, skulle ersättas av en av taxeringsnämnden undertecknad längd, upptagande förenämnda belopp m. m., att den inbetalningsskyldige skulle underrättas om taxeringsnämnds beslut, varigenom skyldighet till kontoinbetalning ålagts honom till högre belopp än han redan inbetalat, samt att den in-

betalningsskyldige skulle äga anföra besvär över taxeringsmyndighets beslut i fråga om kontoinbetalnings belopp med motsvarande tillämpning av taxeringsförordningen i den ordning, varom stadgas i fråga om besvär över taxering. Vid ändring av det belopp, för vilket skyldighet till kontoinbetalning föreläge, skulle ex officio verkställas därav betingad ändring av inkomst-taxeringarna, vilket bl. a. skulle medföra, att då särskilda besvär föreläge i fråga om kontoinbetalning och över inkomsttaxering, som därmed ägde samband, dessa besvär skulle handläggas gemensamt.

Länsstyrelsen i Kalmar län föreslår, att riksbankens kontor borde åläggas utfärda kvitto i två exemplar å verkställda insättningar. Det ena exemplaret borde insättaren foga till sin deklaration. Genom detta förfaringsätt kunde vinnas att riksbanken icke behövde upprätta listor å verkställda insättningar å investeringskonto. Ej heller vore i så fall behövt att taxeringsnämndernas ordförande upprättade särskilda förteckningar å samtliga insättningsskyldiga. Om det vid taxeringsnämndens granskning skulle befinnas att skogsägare icke insatt belopp å investeringskonto, ehuru han varit skyldig därtill eller insättning gjorts med för lågt belopp borde anmälan ske till taxeringsintendenten.

Flera *länsstyrelser* framhålla, att taxeringsnämnderna icke vore i stånd att fastställa rotvärderna, om de icke erhöle hjälp av skogssakkunniga personer.

Kammarrätten anser erforderligt, att riktigheten av de uppgifter, som inbetalare hade att lämna, garanterades genom straffpåföljd för oriktigt uppgiftslämnande. Behov av sådan garanti kunde tänkas föreligga framför allt beträffande i utredningen lämnade uppgifter om vid rotvärdets beräkning avdragsgilla omkostnader, vilka regelmässigt icke direkt framginge av deklarationen.

Länsstyrelsen i Gotlands län och Sveriges lantbruksförbund påpeka, att det vore erforderligt att införa särskilda bestämmelser avseende idkare av skogsbruk med räkenkapsår, som icke sammanföle med kalenderår.

Departementschefen.

Sterilisering av viss del av skogsindustriernas exportinkomster ingår som ett betydelsefullt led i den ekonomiska politiken i nuvarande läge. Sålunda träffades på hösten 1950 avtal mellan handels- och industrikommissionen för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt de stora branschorganisationerna inom skogsnäringen, å andra sidan, om en frivillig inbetalning till riksgäldskontoret av viss del av deras exportinkomster under år 1951. Parallellt härmed förordnades om uttagande av prisutjämningsavgift å motsvarande varor från företag som ej anslutit sig till avtalen. Genom att på detta sätt medel dragas ur den allmänna penningmarknaden få skogsindustrierna minskade möjligheter att finansiera nya investeringar eller att påtaga sig ökade omkostnader. Åtgärden måste sålunda ha en betydande restriktiv verkan.

Jämfört med det exportprisläge, som låg till grund för förra årets överenskommelser, representera de nuvarande priserna på skogsindustriens produkter en betydande förskjutning uppåt av prisnivån. Förhandlingar ha därför ånyo inletts med vederbörande branschorganisationer i syfte att för år 1952 få till stånd en efter den senaste prisutvecklingen anpassad fortsatt överenskommelse. Preliminära avtal ha numera träffats med Svenska cellulosa-föreningen och Svenska trämasseföreningen om inbetalning av avgifter för år 1952.

Steriliseringen av viss del av skogsindustriernas exportintäkter har — bortsett från prisutjämningsavgift å pappersved — icke haft någon motsvarighet i fråga om de ökade intäkter, som i form av starkt stegrade skogspriser tillfalla skogsägarna. Rotpriserna under avverkningsåret 1950/51 ha uppskattats ligga 75—100 procent högre än under 1949/50 och för instundande avverkningsåsong har man att emotse en ytterligare höjning av priserna. Särskilda åtgärder torde i nu rådande ekonomiska läge vara påkallade i syfte att undandraga även en del av skogsägarnas ökade skogsvinster från en omedelbar disposition. Sådana åtgärder skulle utgöra ett naturligt komplement till konjunkturutjämningsavgifterna å skogsindustriprodukterna och bidra till att dämpa vinstkonjunkturen på dessa områden med dess ogynnsamma följdverkningar i olika hänseenden. Jag anser mig sålunda nu böra framlägga förslag om sterilisering jämväl av viss del av intäktsökningen i skogsbruket.

Från skogsägarehåll har under senare år ofta framförts önskemål om rätt att inom skogsbruket lägga upp skattefria fonder för skogsvårdsarbeten. Syftet med en sådan anordning skulle främst vara att åstadkomma en ur konjunktursynpunkt önskvärd utjämning av arbetstillfällena i skogen. Genomföres en sterilisering av skogsägarnas mervinster, ligger det nära tillhands att undersöka, huruvida reglerna för steriliseringen kunna givas en sådan utformning, att skogsägarnas önskemål i nyssnämnda hänseende i möjligaste mån bliva tillgodosedda.

I det förslag i ämnet, som på mitt uppdrag utarbetats inom finansdepartementet, har utredningsmannen förordat införandet av en obligatorisk skyldighet för skogsägare att insätta viss del av erhållna skogsintäkter å spärrat konto i riksbanken. Insättningsbeloppen skulle fritagas från inkomstbeskattning det år insättningen verkställdes. Efter en spärrtid av fem år skulle skogsägaren äga rätt att uttaga medel från kontot och efter eget bestämmande fördela uttagen över en femårsperiod. I promemorian framhålles att ett på dylikt sätt anordnat spärrkontoförfarande innebure betydande skattemässiga fördelar för insättaren. Sålunda skulle anordningen medföra, att för framdeles utförda skogsvårdsarbeten avdrag finge ske med utnyttjande av de nuvarande goda årens toppinkomster. För fysiska personer skulle uppdelningen av inkomsten på flera år därjämte innebära en nedsättning i den progressiva beskattningen.

I flera remissyttranden har uttalats, att en anordning av i huvudsak den innebörd, som föreslagits i promemorian men av frivillig karaktär, kunde

fylla samma uppgift som en tvångslagstiftning. I detta sammanhang har man pekats på de med skogsindustrierna ingångna avtalen om frivillig inbetalning av prisutjämningsavgifter.

I anledning härav vill jag framhålla, att beträffande skogsbruket torde det icke vara möjligt att få till stånd särskilda överenskommelser, då det här gäller ett mycket stort antal skogsägare. Jag vill även erinra om att beträffande skogsindustrien avtal endast träffats med de stora branschorganisationerna. De utanför föreningarna stående näringsidkarna ha att erlægga en särskild i lag fastställd prisutjämningsavgift. Deras avgiftsskyldighet grundar sig sålunda icke på någon överenskommelse.

Det förefaller icke heller sannolikt att man enbart genom att införa rätt till skattefria insättningar å investeringskonto för skog — även om de skattemässiga fördelarna bliva betydande — skulle kunna uppnå en ur steriliseringssynpunkt tillräcklig effekt annat än möjligen på längre sikt. Enligt min mening torde det sålunda vara nödvändigt att föreskriva obligatorisk insättningsskyldighet. Däremot kan jag dela den av vissa remissinstanser framförda uppfattningen, att möjlighet bör finnas att utöver de obligatoriska insättningarna göra frivilliga sådana. Härigenom skulle tvevelsutän systemet vinna i smidighet samtidigt som utrymme bereddes för ett mera nyanserat bedömande rörande behovet av medel för framtida skogsvårdsarbeten i det särskilda fallet. Hur stora frivilliga insättningar, som skola tillåtas, blir självfallet beroende på var gränsen för de obligatoriska insättningarna sättes.

Då lagstiftningens syfte är att sterilisera en del av de nuvarande extraordinärt höga skogsinkomsterna, torde lagstiftningen endast böra givas en till tiden begränsad giltighetstid. I detta hänseende förordar jag i princip en begränsning till de skogsintäkter, som äro att hänföra till de båda beskattningsår för vilka taxering i första instans verkställes under åren 1953 och 1954. Jag anser mig dock i detta sammanhang böra framhålla, att jag förutsätter att de erfarenheter, som vinnas i fråga om betydelsen för skogsvården av de nu föreslagna skattefria kontoavsättningarna, böra utnyttjas vid ett framtida ställningstagande till frågan om en mera permanent lagstiftning om investeringsfonder för skogsbruket.

Utredningsmannen har föreslagit att insättningarna skola bestämmas till 40 procent av rotvärdet å försåld skog samt å avyttrade eller i egen rörelse använda skogsprodukter. Den totala insättningen å spärrkonto har med utgångspunkt härifrån beräknats komma att uppgå till ca 320 miljoner kronor för år.

Flertalet remissinstanser har funnit en sterilisering av denna omfattning alltför betungande för skogsbruket. Även enligt min uppfattning bör en justering nedåt av det föreslagna procenttalet komma till stånd. Efter övervägande av olika alternativ och med beaktande av att jag funnit mig böra föreslå en höjning av minimibeloppet för insättningsskyldighet, vill jag för min del förorda att steriliseringsprocenten i princip bestämmas till 25 procent av

rotvärdet. Med denna avvägning av de obligatoriska insättningarna anser jag mig böra föreslå att skogsägare, som så önska, skola äga göra frivilliga insättningar med ytterligare 15 procent.

Enligt utredningsmannens förslag skola insättningarna bestämmas i förhållande till i viss ordning beräknade rotvärden. Beträffande å rot såld skog uppkomma härvid inga särskilda problem, enär den erhållna köpeskillingen direkt kan läggas till grund för beräkning av insättningsbeloppet. Vid leveransköp och vid uttag av virke för förädling i egen rörelse måste däremot en uppskattning av rotvärdet komma till stånd. Enligt promemorian skall rotvärdet därvid beräknas till skillnaden mellan erhållen köpeskillning (respektive saluvärdet) och de med avverkningen direkt sammanhängande kostnaderna.

Under remissbehandlingen har från flera håll framhållits, att den föreslagna metoden för rotvärdenas beräkning vore onödigt invecklad och att densamma skulle förorsaka såväl de insättningsskyldiga som beskattningsmyndigheterna ett betydande merarbete. Riksskattenämnden och länsstyrelserna ha för sin del starkt understrukit att beskattningsnämnderna skulde få en så väsentligt ökad arbetsbörda att risk föreläge att taxeringsarbetet icke skulle medhinnas. Enligt ett flertal remissinstansers uppfattning kunde depositionsskyldigheten, då här icke vore fråga om uttagande av en skatt, mycket väl regleras på sådant sätt, att en procentsats stadgades beträffande rotsåld skog och en annan — lägre — procentsats för försålt eller till egen rörelse uttaget virke. I fråga om den inbördes avvägningen av procentsatserna har framhållits, att då rotvärdet å sålt eller till egen rörelse uttaget virke genomsnittligen kunde beräknas uppgå till halva köpeskillingen respektive saluvärdet syntes procentsatserna böra förhålla sig som 2: 1.

De framställda erinringarna synas mig bärande. Jag biträder sålunda förslaget att insättningsbeloppet även beträffande sålt eller till egen rörelse uttaget virke bestämmas direkt till viss procent av köpeskillingen eller saluvärdet. Självfallet innebär det en mycket grov schablon att bestämma rotvärdet vid leveransköp och uttag till halva köpeskillingen. Helt allmänt torde kunna sägas att schablonen kommer att ge för låga rotvärden. Med hänsyn till att schablonen är avsedd för alla olika sortiment och avsättningslägen, vill jag dock icke motsätta mig den föreslagna halveringen. En annan viktig synpunkt i detta sammanhang är, att procentsatserna böra så avvägas, att insättningsskyldigheten icke skall medföra obenägenhet hos skogsägarna att verkställa egna avverkningar. Ur arbetskraftsynpunkt måste det nämligen anses vara av mycket stor betydelse, att avverkningarna i största möjliga utsträckning utföras av skogsägarna själva och deras gårdsfolk.

Då jag tidigare förordat, att insättningarna i princip skola beräknas till 25 procent av rotvärdet, innebär schablonregeln för rotvärdenas beräkning, att för leveransvirke eller uttag till egen rörelse procentsatsen borde bestämmas till 12,5 procent av köpeskillingen respektive saluvärdet. Av praktiska skäl föreslår jag dock en avjämning nedåt till 12 procent. Med den nu föreslagna förenklingen av metoden för insättningarnas bestämmande torde beskattningsnämndernas merarbete i anledning av spärrkontoförfarandet icke bli

särskilt betungande. Något behov av särskilda skogsakkunniga kommer ej heller att föreligga.

En fråga som tarvar särskilt övervägande är, huruvida insättningsskyldigheten jämväl bör omfatta brännved och dylika sortiment. Sveriges skogsägareföreningars riksförbund har som sin mening uttalat, att förbundet vore fullt på det klara med att dagens höga vedpriser i och för sig icke motiverade, att man för dessa sortiment gjorde något undantag. Förbundet ansåge det likväl klokt att bereda brännveden en särställning i detta sammanhang. Den övervägande vedproduktionen skedde genom skogsvårdande huggningar, och den ifrågasatta steriliseringen borde icke verka hindrande för skogsvården och vedavverkningarna. Ytterligare ett antal remissinstanser ha ansett sig böra påyrka att vedlikvider undantagas från steriliseringen.

Med hänsyn till att en betydande del av vedbehovet tillgodoses från sådana mindre brukningsdelar, vilka redan på grund av de minimibestämmelser, som jag senare kommer att förorda, bliva fritagna från insättningskyldighet, anser jag mig kunna tillstyrka att brännved, kolved och träkol undantagas vid beräkning av insättningsbeloppen. Påpekas må att undantagsbestämmelsen givetvis endast avser avverkad ved och sålunda icke vedskog.

Däremot finner jag icke tillräckliga skäl hava förebringats för att, såsom vissa remissinstanser ifrågasatt, från sterilisering undantaga likvider och uttag avseende virke från ädla lövträd.

Såväl myndigheter som näringsorganisationer bland remissinstanserna ha riktat den anmärkningen mot utredningsmannens förslag att detsamma icke innehåller någon bestämmelse om rätt för skogsägaren att före spärrtidens utgång utfå medel för skogsvårdande åtgärder. Skogsstyrelsen befarar sålunda att en sterilisering under så pass lång tid som fem år utan rättighet för skogsägaren att göra uttag för täckande av kostnader för utförda återväxtåtgärder kunde medföra risker för ett otillbörligt uppskjutande av dessa och faror för att den redan nu rådande stora eftersläpningen efter hand bleve än större.

Då det gäller att taga ståndpunkt till ifrågavarande spörsmål bör man hålla i minnet, att syftet med den föreslagna lagstiftningen i första hand måste vara att den skall verka köpkraftsindragande och investeringsbegränsande i nuvarande ekonomiska läge. Om de insatta medlen kunde utan begränsning disponeras för skogsvårdsarbeten skulle syftet med lagstiftningen kunna mer eller mindre förfelas. Det måste alltså fordras att medlen under viss tid helt dragas ur den allmänna marknaden. Då en femårig spärrtid i vissa fall skulle kunna tänkas komma att medföra ett eftersättande av angelägna skogsvårdsarbeten, anser jag mig dock böra förorda en viss uppmjukning av spärreglerna till förmån för sådana arbeten. I detta hänseende föreslår jag, att medlen i princip skola stå orörda under två år. Under en därpå följande treårsperiod bör skogsägare, som genom intyg av skogsvårdsstyrelse

styrker att han utfört skogsvårdande arbeten, vara berättigad lyfta medel å spärrkonto; de sammanlagda uttagen under ett och samma år synas dock böra begränsas till att avse högst en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

Förslaget att skogsägaren efter utgången av femte året skall vara berättigad att efter eget bedömande uttaga medlen under en femårsperiod föranleder ingen erinran från min sida.

Enligt utredningsmannens förslag skall ränta icke utgå å de medel, som insatts å spärrat konto. I flera yttranden har påyrkats en ändring härutinnan. Därvid har bland annat framhållits, att det icke minst av psykologiska skäl vore välbetänkt att medgiva viss förräntning. Huruvida förslaget skulle få åsyftad effekt vore, har det sagts, i hög grad beroende på hur detsamma uppfattades av den stora mängden skogsägare.

Förräntningen av å spärrkonto inestående medel sammanhänger nära med frågan om medlens användning under spärrtiden. Eftersom anordningen med insättning å spärrkonto tillkommit för att bidra till en minskning av disponibla likvida medel i marknaden, ligger det i sakens natur, att medlen under den närmaste tiden böra vara steriliserade hos riksbanken. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna förorda att medlen göras räntebärande under de första två åren. Efter utgången av nämnda två år skall skogsägaren — enligt vad jag nyss föreslagit — äga rätt att uttaga medel för skogsvårdsarbeten. Godtages detta förslag, synes det rimligt att i princip medgiva förräntning av de medel, som kvarstå å spärrkonto efter utgången av tvåårsperioden. Jag förordar att ränta beräknas efter 2,5 procent å de belopp, som inestå å kontot vid utgången av varje kalenderår från och med tredje året. Då medlen sålunda göras räntebärande, bör riksbanken vara oförhindrad att efter utgången av nämnda tvåårsperiod ställa medlen till riksgäldskontorets förfogande mot att riksgäldskontoret betalar räntekostnaden.

I remissyttrandena göres genomgående gällande att det föreslagna minimibeloppet, 2 000 kronors rotvärde, vid vilket skyldighet att göra insättning skulle inträda vore för lågt. Därjämte ha några remissinstanser påpekat det »tröskelproblem», som skulle uppkomma därigenom att en obetydlig ökning av rotvärdet i ett gränsskikt skulle medföra skyldighet att insätta ett belopp, som vore många gånger större än ökningen av rotvärdet. Slutligen ha vissa länsstyrelser uttalat farhågor för att fullgörandet av insättningskyldigheten kunde komma att inkräkta på de medel, som vore oundgängligen nödvändiga för levnadskostnadernas bestridande.

Vad först angår frågan om minimibeloppet, måste detta avvägas med hänsyn till den steriliseringseffekt som eftersträvas. Varje höjning medför ovillkorligen en betydande minskning av det totala insättningsbeloppets storlek. Att sätta gränsen så högt som vid 5 000 kronors rotvärde, såsom påyrkats i vissa remissyttranden, anser jag icke möjligt. En sådan förskjutning uppåt av gränsen skulle i förening med den nedsättning av sterilise-

ringsprocenten, som jag förut förordat, medföra en så kraftig reducering av det totala insättningsbeloppet, att lagstiftningen icke kunde beräknas få någon egentlig betydelse ur steriliseringssynpunkt. En viss höjning av minimibeloppet vill jag dock icke motsätta mig och föreslår i sådant hänseende att gränsen sättes vid 3 000 kronor. För rotköp innebär detta, att insättnings-skyldighet icke skall föreligga i sådana fall, där under beskattningsåret upp-buren köpeskillning sammanlagt icke överstiger 3 000 kronor. Har skogsägare sålt avverkat virke elier uttagit virke till egen rörelse skall enligt den tidigare angivna schablonregeln rotvärdet anses motsvara halva köpeskillingen respektive halva saluvärdet. Detta medför att skyldighet att göra insättning skall inträda, om köpeskillingen eller saluvärdet överstiger 6 000 kronor. I praktiken kommer det givetvis ofta att inträffa, att en skogsägare under be-skattningsåret såväl upplåtit avverkningsrätter som sålt och uttagit virke till egen rörelse. Huruvida skyldighet att göra insättning föreligger eller ej, blir då att bedöma med hänsyn till det sammanlagda rotvärdet, bestämt vid rotköp till köpeskillingen samt vid leveransköp och uttag till egen rörelse till halva köpeskillingen respektive halva saluvärdet.

För att undvika att ett »tröskelproblem» uppkommer, anser jag mig böra föreslå att i ett övergångsskikt insättningsbeloppet tillåtes stiga successivt. Rörande den närmare innebörden av reduktionsregeln hänvisar jag till den i det följande lämnade redogörelsen för lagförslagets detaljer.

Beträffande de av vissa länsstyrelser uttalade farhågorna för att en obli-gatorisk insättningsskyldighet skulle kunna komma att i vissa fall medföra ett intrång på de medel, som erfordras för täckande av vederbörandes lev-nadskostnader, vill jag framhålla, att det här endast gäller insättning av en del av en övrvinst, som tillfaller skogsägaren genom den senaste tidens onormala prisstegring på skogsprodukter. Efter den nedsättning av insätt-ningsskyldigheten, som jag ansett mig böra föreslå — i form av såväl lägre insättningsprocent som högre minimibelopp — torde i allt fall något behov av generella undantagsregler i det av länsstyrelserna angivna hänseendet icke vara erforderliga. En annan sak är att i enstaka fall svårighet av speci-ell anledning kan föreligga för vederbörande att verkställa insättning å spärkonto. I sådant fall bör den insättningsskyldige ha möjlighet att dis-pensvägen erhålla befrielse från skyldighet att verkställa insättning eller, om insättning redan skett, helt eller delvis återfå insättningsbeloppet. Till frågan om den närmare utformningen av dispensreglerna återkommer jag i ett senare sammanhang.

Såsom förut nämnts har i departementspromemorian den totala insätt-ningen per år beräknats komma att uppgå till ca 320 miljoner kronor. God-tagas de av mig framlagda förslagen skulle insättningsbeloppet komma att nedgå till ca 170 miljoner kronor. Härvid är emellertid att märka, att de angivna beloppen beräknats på grundval av priserna hösten 1950. Sedan dess har en ytterligare prisstegring ägt rum, varför det inte torde vara obe-fogat att räkna med ett högre insättningsbelopp för år 1952.

Jag övergår nu till att behandla den föreslagna lagstiftningens detaljer och

följer därvid paragrafordningen i de författningsförslag, som äro resultatet av en inom finansdepartementet verkställd överarbetning av de remitterade förslagen. Dessa reviderade förslag, nämligen *förslag till lag om investeringskonto för skog* och *förslag till förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog*, torde såsom *Bilaga 1* och *2* få fogas till statsrådsprotokollet.

Förslaget till lag om investeringskonto för skog.

1 §.

Såsom redan tidigare anmärkts, föreslås insättningsskyldighet skola föreligga beträffande intäkt av skogsbruk avseende köpeskilling och uttag, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser är att hänföra till de beskattningsår för vilka taxering verkställs av beskattningsnämnd i första instans åren 1953 och 1954. För att undvika retroaktivitet i sådana fall, då beskattningsår för vilket taxering verkställs år 1953 omfattar jämväl tid före den 1 januari 1952, har i sista stycket av förevarande paragraf föreskrivits, att bestämmelserna icke skola tillämpas såvitt avser intäkt hänförlig till nämnda tid. Å andra sidan kan det inträffa, att skattskyldig har att vid 1955 års taxering och i vissa fall även vid 1956 års taxering deklarerat för räkenskapsår, som omfattar tid före den 1 januari 1954. Då insättningsskyldighet i dylika fall bör föreligga med avseende å intäkt av skogsbruk, som hänför sig till nämnda tid, har föreskrift härom intagits i berörda stycke av 1 §. Den föreslagna utsträckningen av bestämmelsernas tillämplighet torde även vara nödvändig för att förhindra att idkare av skogsbruk genom omläggning av räkenskapsår undandraget sig insättningsskyldighet.

Skyldighet att insätta medel å investeringskonto bör åligga den som har att i självdeklaration upptaga intäkten i fråga. Arrendator, som åtnjutit intäkt av skogsbruk, bör alltså i detta hänseende ha samma skyldighet som fastighetsägare.

Enligt anvisningarna till 21 § kommunalskattelagen inbegripes under skogsbruk jämväl skogsavverkning på grund av avverkningsrätt, som någon vid avyttring av fastighet förbehållit sig å den avyttrade fastigheten. Inkomst på grund av sådan avverkning föranleder sålunda skyldighet att göra insättning å investeringskonto. Däremot kommer skyldighet att göra insättning icke att åligga den som bedrivit skogsavverkning å annans mark på grund av särskild upplåtelse av avverkningsrätt, enär inkomsten härav enligt nyssnämnda anvisningspunkt är att hänföra till inkomst av rörelse.

Riksskattenämnden har i sitt yttrande förklarat, att nämnden utginge från att bestämmelserna skulle tillämpas även för det fall att avverkningsrätt vederlagsfritt upplåtits till barn eller annan anhörig, som därefter verkställt avverkningarna. I anledning härav må framhållas, att det avgörande härvidlag är, hur transaktionen bedömts vid inkomsttaxeringen. Då enligt gällande praxis givaren i ett dylikt fall torde beskattas för avverkningsrättens värde, kommer skyldighet att göra insättning å investeringskonto att åligga denne. Särskild författningsbestämmelse torde sålunda icke erfordras.

Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår har jag förordat att insättningarna på investeringskonto skola beräknas till 25 procent av köpeskillingen vid rotförsäljning och 12 procent av köpeskillingen vid leveransköp respektive av saluvärdet vid uttag för förädling i egen rörelse. Författningstexten i 1 § har utformats i enlighet härmed. Härvid har jämväl beaktats att brännved, kolved och träkol icke skola medräknas vid insättningsbeloppets bestämmande i det fall, som avses under punkten b). Under punkten c) göres undantag för ved, som användes som förädlingsråvara vid framställning av träkol (kolved). Då i punkten c) endast avses skogsprodukter, som uttagits för förädling, ligger det i sakens natur att undantaget här icke behöver angivas omfatta brännved och träkol.

I detta sammanhang torde jag få något beröra ett specialfall. Har den, som idkat skogsbruk, tillika drivit virkesförädling eller utvinning av biprodukter av skogsbruket såsom tjära och dylikt anses denna verksamhet enligt anvisningarna till 21 § kommunalskattelagen som skogsbruk, där den varit av mindre omfattning eller väsentligen avsett husbehov. Har dylik verksamhet däremot varit av större omfattning och bedrivits med särskilda anordningar av stadigvarande art, t. ex. fasta kolugnar, fasta tjarugnar eller dylikt, anses särskild rörelse föreligga. I praktiken lär det på sina håll förekomma, att inkomst av förädlingsverksamhet i deklarationen redovisas såsom binäring till skogsbruk, oaktat verksamheten bedrivits i större omfattning. Någon anledning att för dessa fall föreslå särskilda beräkningsgrunder, vilka i hög grad skulle komplicera lagstiftningen i tekniskt hänseende, anser jag dock icke föreligga. Vederbörande har ju alltid möjlighet att redovisa förädlingsvinsten såsom inkomst av rörelse. Såsom intäkt av skogsbruk kommer då endast att upptagas saluvärdet av till rörelsen uttagna skogsprodukter.

Mot utredningsmannens förslag att värde av virke, som använts för skogsägarens egen räkning för reparation samt ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten, icke skall medräknas vid bestämmande av insättningsbelopp, har jag intet att erinra. Ej heller föranleder förslaget att insättningskyldighet ej skall föreligga beträffande köpeskillning för skog, som sålts i samband med marken, någon erinran från min sida.

I det gemensamma yttrande, som avgivits av Svenska cellulosa-föreningen med flera branschföreningar inom skogsindustrien, ha erinringar framställts mot att steriliseringen jämväl skall avse del av saluvärdet för virke, som uttagits för förädling i egen rörelse, även om virket i fråga förädlades och försåldes först ett eller två år efter uttaget. Av taxeringstekniska skäl torde det vara nödvändigt att avdraget för insättningen utnyttjas det år saluvärdet av det uttagna virket upptages som inkomst. Jag kan alltså icke förorda någon ändring i förslaget i denna del. Skogsindustrierna synas för övrigt icke bli särskilt betungade genom denna anordning, eftersom de under år 1952 komma att försälja produkter, vari ingår råvara som väsentligen stigit i pris under lagringstiden. För saluvärdet av denna råvara har icke förelegat insättningskyldighet.

I omförmälda yttrande från branschföreningarna har ytterligare framhållits, att bestämmelser borde införas av innebörd att kvittning medgäves mellan av skogsindustriföretag erlagda prisutjämningsavgifter, insättning å investeringskonto samt investeringsavgift, därest en sådan avgift komme att införas. I anledning härav vill jag erinra om att prisutjämningsavgifter uttagas å den förädlingsvinst, som industriföretagen erhållit, oavsett om de äga egna skogar och därifrån tagit råvara för förädling eller om förädling skett av inköpt råvara. Någon anledning att behandla skogsägare, som i egen rörelse förädlat virke från egna skogar, efter andra regler i fråga om skyldighet att insätta medel å investeringskonto än skogsägare, som försålt virke till förädlingsindustrin, föreligger uppenbarligen icke. Till frågan om införande av en investeringsavgift har jag ännu icke tagit slutlig ställning. Därest en sådan avgift skulle beslutas i huvudsaklig överensstämmelse med det av särskilda utredningsmän utarbetade förslaget, kan jag dock icke finna, att mellan denna avgift och insättning å investeringskonto skulle föreligga ett sådant samband, att kvittning dem emellan kunde anses påkallad. Jag anser mig sålunda icke kunna förorda bestämmelser av den innebörd branschföreningarna ifrågasatt.

Föreskriften i andra stycket av förevarande paragraf, att insättning icke i något fall skall ske med högre belopp än nettointäkten av den förvärvskälla, vari intäkten av skogsbruk ingår, har tillkommit för att skapa garantier för att alla insättningar å investeringskonto kunnat utnyttjas som avdrag i den förvärvskälla, vari intäkten av skogsbruk ingår.

2 §.

För att undvika att reglerna om visst minimibelopp skola ge upphov till ett »tröskelproblem» ha några remissinstanser förordat, att minimibeloppet för obligatorisk insättning å investeringskonto alltid först skulle avräknas vid beräkning av insättningsbeloppet. Detta förslag kan jag icke biträda, enär genom en sådan anordning det totala belopp, som komme att insättas å investeringskonto, i allt för hög grad skulle reduceras. Jag föreslår i stället en reduktionsregel av innebörd att idkare av skogsbruk icke i något fall åläggas insättningskyldighet med högre belopp än den del av köpeskillingen (saluvärdet), som överstiger minimibeloppet. Till belysande av reduktionsregelns tillämpning må anföras ett par exempel. Om en person haft intäkt genom försäljning av skog å rot med 3 450 kronor skall han insätta 400 kronor å investeringskonto. Har vederbörande haft intäkt såväl av rotförsäljningar som av försäljningar av leveransvirke eller uttag till egen rörelse måste först en beräkning göras med ledning av de i första stycket 2 § angivna reglerna. Om t. ex. rotförsäljningarna uppgått till 1 000 kronor, försäljningarna av leveransvirke till 500 kronor och saluvärdet av till egen rörelse uttaget virke till 4 000 kronor skall det till grund för insättningen liggande beloppet bestämmas till $(1\ 000 + 250 + 2\ 000 =)$ 3 250 kronor. Insättningen skall alltså i detta fall beräknas till 200 kronor.

Insättningskyldigheten skall bedömas för varje förvärvskälla för sig.

Som särskild förvärvskälla anses jämlikt 18 § kommunalskattelagen, såvitt gäller jordbruksfastighet, varje fastighet, fastighetsdel eller komplex av fastigheter inom var kommun för sig, som i ägares eller brukares hand är att anse som förvaltningsenhet.

Enligt 2 mom. i förevarande paragraf skall staten, kommunerna m. fl. skattskyldiga, vilka äro frikallade från skattskyldighet enligt 7 § förordningen om statlig inkomstskatt för inkomst av jordbruksfastighet, vara fritagna från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto. Det av Sveriges häradsallmäningsförbund framställda yrkandet, att lagens bestämmelser icke skulle äga tillämpning å häradsallmänningarna, kan jag icke tillstyrka.

3 §.

Såsom jag tidigare förordat, bör frivillig insättning å investeringskonto i princip tillåtas med så stort belopp, att den totala insättningen uppgår till 40 procent av rotvärdet. För skogsägare, som jämväl är skyldig göra obligatorisk insättning, bör sålunda frivillig insättning beträffande skog å rot maximeras till 15 procent av köpeskillingen och beträffande försålt eller uttaget virke till 8 procent av köpeskillingen respektive saluvärdet. Någon anledning att vid beräkning av frivillig insättning göra undantag för brännved, kolved och träkol torde icke föreligga. Den som icke sammanlagt åtnjutit så stor intäkt av skogsbruk, att insättningsskyldighet föreligger, bör ha rätt att göra insättningar å investeringskonto i samma utsträckning som annan skogsägare.

Har frivillig insättning gjorts, bör insättaren sedan vara underkastad samma bestämmelser, som skola gälla för obligatoriska insättningar. Insättaren äger sålunda t. ex. icke lyfta beloppet under andra förutsättningar än som angivas för obligatoriska insättningar.

4 §.

Bestämmelser angående skyldighet att avlämna uppgifter till ledning för insättningsbeloppets beräknande böra självfallet så utformas, att uppgifter såvitt möjligt icke avkrävas i andra fall än där insättningsskyldighet kan ifrågakomma. Å andra sidan måste föreskrifterna om uppgiftsplikten anknyta till faktiska förhållanden, vilka utan vidare kunna bedömas av den insättningsskyldige själv. Har idkare av skogsbruk allenast haft intäkt av skogsbruk genom försäljning eller uttag för förädling i egen rörelse av skogsprodukter, är det uppenbart, att insättningsskyldighet icke föreligger om intäkten icke överstigit 6 000 kronor. I dessa fall kan sålunda uppgiftsplikten anknytas till detta belopp. Har idkare av skogsbruk endast haft intäkt genom upplåtelse av avverkningsrätt, är det på samma sätt klart, att uppgift icke behöver lämnas, där intäkten icke överstigit 3 000 kronor. I de fall åter där vederbörande haft intäkt såväl av försäljning av skog å rot som försäljning eller uttag av virke kunna olika kombinationer förekomma. Av praktiska skäl synes det dock nödvändigt, att även i dessa fall uppgiftsplikten alltid anknytes till det lägre beloppet, 3 000 kronor.

I enlighet med vad länsstyrelsen i Stockholms län föreslagit har i paragrafen föreskrivits att utredning skall lämnas för varje förvärvskälla, där intäkten av skogsbruk uppgått till minimibeloppet.

5 §.

Länsstyrelserna ha framställt erinringar mot att tidpunkten, då insättning å investeringskonto senast skall vara verkställd, av utredningsmannen föreslagits till den 1 april. Länsstyrelserna ha därvid framhållit, att det kunde befaras, att taxeringsarbetet icke skulle hinna avslutas inom föreskriven tid, om granskningen av jordbruksdeklarationerna icke toge sin början förrän efter nämnda dag.

Med anledning av vad länsstyrelserna sålunda anfört, anser jag mig böra föreslå, att insättning å investeringskonto senast skall vara verkställd den 15 februari under taxeringsåret eller i förekommande fall den senare dag, då deklaration enligt bestämmelserna i taxeringsförordningen skall vara afgiven. Visserligen medför denna anordning den nackdelen, att någon enhetlig tidpunkt, vid vilken insättning senast skall vara gjord, icke kan angivas i författningstexten. Olägenheten härav torde emellertid vara av mindre betydelse. Frivillig insättning å investeringskonto torde senast böra ske vid samma tidpunkt, som föreslagits för obligatorisk insättning.

Av flera skäl hade det varit önskvärt, om insättning å investeringskonto kunde ske i närmare anslutning till den tidpunkt, då köpeskilling för skogsprodukter blivit tillgänglig för lyftning. Det synes emellertid icke möjligt att införa tvingande bestämmelser av innebörd, att köpare av skogsprodukter skulle innehålla viss del av köpesumman och insätta den för säljarens räkning å investeringskonto i riksbanken. Jag ämnar emellertid undersöka möjligheterna för ett frivilligt förfarande härvidlag. Det synes sålunda icke uteslutet, att avtal skulle kunna träffas med skogsägarföreningar och andra större uppköpare av skogsprodukter om omedelbar inbetalning till riksbanken av viss del av köpeskillingarna för dylika produkter. För det bestyr sådant åtagande skulle vålla uppköparna, böra dessa erhålla viss ersättning. Till frågan i vilken ordning dylik ersättning skall bestridas, torde jag få återkomma i annat sammanhang.

7 §.

Av praktiska skäl synes spärrtiden böra enhetligt bestämmas till fem år räknat från ingången av det år medlen senast skolat insättas å investeringskonto. Under därpå följande femårsperiod skall insättaren äga uttaga medel vid valfri tidpunkt. För att begränsa antalet uttag bör dock uttag icke få understiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

8 §.

Såsom jag tidigare framhållit, bör insättare efter två år äga uttaga medel för skogsvårdsarbeten. Bestämmelser härom ha intagits i förevarande paragraf. Tvåårsperioden synes böra bestämmas att omfatta det år då insättning senast skolat ske och året näst därefter. Det bör ankomma på läns-

styrelsen att förordna om utbetalning i dessa fall. Anledning för länsstyrelsen att ingå på saklig prövning av förutsättningarna för återbetalning torde i regel icke föreligga.

9 §.

I ett par remissyttranden har framhållits, att under spärrtiden en omsvängning av konjunkturen kunde inträffa, som motiverade att spärrade medel borde frigöras och att insättningsskyldighet icke vidare borde ifrågakomma. Med anledning härav föreslår jag ett tillägg i utredningsmannens förslag av innebörd, att Kungl. Maj:t må, om ändrade konjunkturförhållanden därtill föranleda, förordna såväl om återbetalning av å investeringskonto inestående medel som om befrielse för viss tid från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto.

Utredningsmannen har ansett det nödvändigt att öppna möjlighet för insättare att under spärrtiden utfå medel, som inestå å investeringskonto. Såsom framgår av 7 § i utredningsmannens förslag föreslås, att länsstyrelsen efter framställning skall kunna förordna att insättares medel helt eller delvis skola återbetalas, såframt avsevärda betalningssvårigheter föreligga för insättaren eller eljest särskilda förhållanden böra föranleda därtill. Såsom exempel på sådana särskilda förhållanden, som böra föranleda återbetalning, nämnes i promemorian dödsfall.

Vissa av de hörda länsstyrelserna ha ansett, att länsstyrelsen även borde erhålla rätt att medgiva befrielse från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto. En sådan anordning anser jag mig böra förordna. Huruvida avsevärda betalningssvårigheter skola anses föreligga får avgöras från fall till fall. Jag anser mig dock böra understryka, att något krav på obestånd i konkurslagens mening här icke kan uppställas. Med anledning av vad Sveriges lantbruksförbund m. fl. remissinstanser anfört därom att behov av dispens i synnerhet föreläge för nytillträdande jordbrukare, vill jag som min mening uttala, att om förvärv av jordbruksfastighet ägt rum före lagens ikraftträdande och köparen avsett att genom skogsavverkning å den inköpta fastigheten skaffa medel för köpeskillingens erläggande eller för anskaffande av inventarier, förutsättningar för dispens synas föreligga.

11 §.

Enligt utredningsmannens förslag skall det åligga beskattningsnämnd att granska den vid deklarationen fogade utredningen rörande de belopp, som skola insättas å investeringskonto, samt med ledning därav fastställa det belopp för vilket uppskov med taxering skall medgivas. Arbetet härmed skall beskattningsnämnden verkställa i samband med att nämnden fastställer vederbörandes inkomsttaxering. Skulle i något fall nämnden medgiva uppskov med högre eller lägre belopp än som motsvarar av den skattskyldige insatt belopp, skall underrättelse härom lämnas till länsstyrelsen. Enligt förevarande paragraf ankommer det sedan på länsstyrelsen att förordna om inbetalning av resterande belopp respektive om återbetalning av överskjutande belopp. Medgivande av uppskov med taxeringen för visst belopp

medför sålunda automatiskt insättnings skyldighet för motsvarande belopp. Härav följer också att om det vid inkomsttaxeringen medgivna avdraget ändras efter besvär motsvarande ändring skall göras i insättningsbeloppet.

Den föreslagna ordningen för insättningsbeloppens bestämmande har i regel tillstyrkts eller lämnats utan erinran i yttrandena. Kammarrätten har emellertid förordat, att insättningsbeloppet skulle fastställas av beskattningsnämnd genom särskilt beslut. Sådant beslut skulle sedan kunna överklagas genom besvär. Till stöd härför har kammarrätten anfört bl. a. följande. Enligt utredningsmannens förslag hade en insättnings skyldig, som ville påkalla ändring i kontoinbetalningens belopp, att i besvär över inkomsttaxeringen yrka höjning i denna genom minskning av det mot kontoinbetalningen svarande avdraget. Det kunde befaras, att de insättnings skyldiga icke skulle förstå att på detta sätt göra sina anspråk gällande, då de finge meddelande om höjning av kontoinbetalningens belopp på det indirekta sätt att de underrättades om att de fått avdrag för sådan inbetalning med högre belopp än de yrkat i självdeklarationen.

Enighet synes råda därom, att avgörandet beträffande insättningsbeloppens storlek bör ligga hos beskattningsnämnderna. Kammarrättens kritik avser sålunda endast det förhållandet, att beskattningsnämnderna med den föreslagna ordningen icke skulle komma att fatta ett självständigt beslut om insättningen, vilket kunde överklagas i särskild ordning. Kammarrätten torde därvid närmast ha haft i tankarna tvister angående rotvärdenas beräkning.

Efter den förenkling av metoden för bestämmande av insättningsbeloppens storlek, som jag tidigare föreslagit, torde tvist om beloppets beräkning i och för sig knappast kunna tänkas uppkomma utom i rena undantagsfall såsom vid felräkning o. dyl. En process torde sålunda regelmässigt komma att angå frågan om storleken av den skogsintäkt, som skall ligga till grund för beräkning av insättningen å investeringskonto. Detta är emellertid en ren taxeringsfråga, som bör prövas i den för taxeringsmål stadgade ordningen.

Enligt min mening framstår det sålunda som helt naturligt, att frågan om insättningsbeloppens bestämmande anknytes till taxeringen på det sätt utredningsmannen föreslagit. Har taxeringsnämnd frångått den skattskyldiges beräkning av insättningsbeloppet, bör den skattskyldige erhålla underrättelse härom i den ordning, som gäller angående underrättelse om avvikelser från självdeklaration. Såsom riksskattenämnden förordat, bör för underrättelsen användas blankett, i vars text finnes intagen en erinran om vad den insättnings skyldige har att iakttaga vid besvärns anförande.

I detta sammanhang anser jag mig också böra beröra en annan invändning, som kammarrätten riktat mot den föreslagna ordningen för insättningsbeloppens fastställande. Enligt kammarrättens mening skulle anknytningen till taxeringsprocessen kunna medföra vissa rent tekniska komplikationer. Sålunda skulle, menar kammarrätten, en skattskyldig, som utnyttjat avdraget vid taxering till såväl statlig inkomstskatt som kommunal inkomstskatt kunna inskränka sin talan till att avse endast den ena taxeringen.

Sådana fall kunde tänkas uppkomma, där förvärvskällan vore belägen i annan kommun än hemortskommunen. Skulle hans talan bifallas kunde den situationen uppkomma, att klaganden återfinge insättningsbeloppet och likväl komme att åtnjuta avdrag vid den icke överklagade taxeringen. I anledning av vad kammarrätten sålunda anfört, vill jag erinra om att skattskyldig, som erhåller återbetalning av å investeringskonto insatt belopp för vilket uppskov med taxering medgivits är skyldig att upptaga beloppet som intäkt av skogsbruk. I det av kammarrätten anförda exemplet kommer sålunda beloppet att återföras till beskattning och något obehörigt gynnande av den skattskyldige äger alltså icke rum.

12 och 13 §§.

Vid försummelse att inom föreskriven tid insätta medel å investeringskonto bör den insättningsskyldige kunna åläggas att till statsverket gälda avgift å det felande beloppet. Skyldigheten att gälda avgift torde dock icke böra vara oefftergivlig utan länsstyrelsen bör äga befogenhet att helt eller delvis befria därifrån. Vid försummelse att avlämna utredning till ledning för insättningsbeloppets beräkning eller att verkställa inbetalning bör länsstyrelsen äga förelägga lämpligt vite. I huvudsak likartade bestämmelser funnos intagna i lagen den 23 april 1948 (nr 175) med särskilda bestämmelser om disposition av aktiebolags vinstmedel.

14 §.

Det bör givetvis icke komma i fråga att insättare tillåtes sälja eller belåna å investeringskonto innestående medel så länge dessa äro spärrade. Lagstiftningen skulle då lätt kunna förfela sin effekt. En liknande bestämmelse fanns intagen i den under 12 och 13 §§ anmärkta lagen.

15 §.

Överståthållarämbetet har framhållit, att bestämmelsen i 12 § i utredningsmannens förslag om att idkare av skogsbruk »bosatta» i Stockholm skulle insätta medel å riksbankens huvudkontor icke täckte sådana fall, då en person saknade hemortskommun. I anledning härav får jag föreslå sådan ändring i författningstexten att termen »bosatta» utbytes mot »som skola taxeras till statlig inkomstskatt».

16 §.

Åtgärder som enligt lagen skola ankomma på länsstyrelse böra handläggas av länsstyrelsen i det län, där den insättningsskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt.

17 §.

I utredningsmannens förslag saknas särskilda straffbestämmelser. På sätt kammarrätten påpekat synes straffpåföljd böra stadgas för oriktigt uppgiftslämnande. Straffpåföljd synes även böra föreskrivas för den som underlåter fullgöra sin uppgiftsplikt.

Övergångsbestämmelsen.

Såsom förut framhållits skall lagstiftningen i princip gälla köpeskillingslikvider och uttag, som äro att hänföra till åren 1952 och 1953. I den mån under nämnda år inflytande köpeskillingslikvider grunda sig på kontrakt, som slutits före den 1 januari 1951, har det syntts skäligt att desamma undantagas vid beräkning av insättning å investeringskonto.

*Förslaget till förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.**1 §.*

Kammarrätten har framhållit, att det borde komma till tydligt uttryck i författningstexten, att även skattskyldig, som gjort frivillig insättning, vore berättigad till uppskov med taxeringen. Då ett dylikt förtydligande synes vara erforderligt, får jag föreslå att bestämmelse härom införes i ett andra stycke i paragrafen.

Enligt utredningsmannens förslag bör taxeringsnämnd — då fråga är om obligatoriska insättningar — kunna medgiva avdrag vid inkomsttaxeringen även om den skattskyldige vid taxeringstillfället ännu icke insatt beloppet å riksbankskontot. Härigenom skulle man undvika att prövningsnämnden komma att belastas med alltför många ärenden angående avdrag av här ifrågavarande slag. Utredningsmannens förslag i denna del har lämnats utan erinran i yttrandena. Även enligt min uppfattning bör den föreslagna anordningen godtagas. I de fall där oöverensstämmelse kommer att föreligga mellan medgivet avdrag och insatt belopp skall det, såsom närmare framgår av den tidigare lämnade redogörelsen för innehållet i 11 § förslaget till lag om investeringskonto för skog, ankomma på länsstyrelsen att se till att inbetalningen blir verkställd. Som tvångsmedel kan länsstyrelsen därvid använda vitesföreläggande.

Skulle länsstyrelsen i sådana fall, där uppskov med taxeringen erhållits innan insättning skett, sedermera medgiva befrielse från insättningsskyldighet, bör det åligga vederbörande taxeringsintendent att anföra besvär över inkomsttaxeringen med yrkande om därav föranledd ändring i taxeringen. Då i undantagsfall den tid inom vilken taxeringsintendent äger framställa yrkande eller anföra besvär rörande inkomsttaxeringen kan ha gått till ända, när beslutet om befrielse meddelas, har i 6 § i den nu förevarande förordningen intagits särskilda bestämmelser om utsträckt besvärstid för taxeringsintendenten i dylika fall.

2 §.

Har skattskyldig verkställt insättning hänförlig till fastigheter i olika kommuner, synes uttaget belopp i regel böra proportionellt fördelas mellan de olika fastigheterna i förhållande till de belopp, som insatts. I de fall skattskyldig erhållit återbetalning av insatta medel i anledning av att han nedlagt kostnader för skogsvård, bör emellertid det uttagna beloppet i motsvarande mån hänföras till den fastighet å vilken kostnaderna nedlagts. Som

intäkt från viss fastighet bör dock icke i något fall sammanlagt få upptagas högre belopp än det som ursprungligen insatts från fastigheten.

3 §.

Överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Gotlands och Västmanlands län ha ansett, att bestämmelser borde intagas i förordningen av innebörd, att besvär över beskattningsnämnds beslut angående uppskov med taxering skulle få anföras i den ordning, som föreskrives i taxeringsförordningen. Jag finner det icke erforderligt med en dylik hänvisning. Att taxeringsförordningens bestämmelser angående besvär äro tillämpliga i fråga om beskattningsnämnds beslut enligt denna förordning ligger i sakens natur. I de fall beskattningsnämnd medgivit uppskov med taxeringen ingår detta som ett led i den vanliga taxeringen. Uppskovet kommer ju till stånd genom att den skattskyldige medgives avdrag med ett mot insättningen svarande belopp.

4 §.

För att erhålla kontroll på att överensstämmelse kommer att föreligga mellan de belopp, som insatts å investeringskonto, och de belopp för vilka uppskov med taxeringen medgivits, bör det åligga taxeringsnämndens ordförande att upprätta en förteckning å såväl samtliga insättningsskyldiga som de personer i övrigt, som insatt medel å investeringskonto, med uppgift angående insatta belopp och vid taxeringen medgivna avdrag. Den av länsstyrelsen i Kalmar län föreslagna ordningen att taxeringsnämndens ordförande enbart skulle göra anmälan till taxeringsintendenten i de fall insättning å investeringskonto icke verkställts eller verkställts med för lågt belopp, anser jag mig icke kunna förorda, enär ett dylikt förfarande icke synes tillräckligt betryggande ur kontrollsynpunkt.

6 §.

Bestämmelserna i denna paragraf ha behandlats i samband med motiveringen till 1 §.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, under åberopande av vad i det föregående anförts, att lagrådets utlåtande över det inom finansdepartementet upprättade förslaget till *lag om investeringskonto för skog* måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Lennart Eriksson.

F ö r s l a g
till
L a g
om investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk (idkare av skogsbruk), skall för beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes åren 1953 och 1954, på särskilt för honom upplagt spärrat konto i riksbanken (investeringskonto) insätta ett belopp, motsvarande summan av

a) tjugufem procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) tolv procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter med undantag av brännved, kolved och träkol, samt

c) tolv procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse, med undantag av kolved.

Insättning skall dock icke i något fall ske med högre belopp än nettointäkten av den förvärvskälla, vari intäkten av skogsbruk ingår.

Belopp, som skall insättas å investeringskonto, avrundas nedåt till jämna hundratal kronor.

Idkare av skogsbruk som år 1953 har att avgiva självdeklaration för räkenskapsår omfattande tid före den 1 januari 1952 är, såvitt avser intäkt av skogsbruk hänförlig till nämnda tid, fritagen från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto. Idkare av skogsbruk som år 1955 eller år 1956 har att avgiva självdeklaration för räkenskapsår omfattande tid före den 1 januari 1954 är jämväl underkastad skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto, såvitt avser intäkt av skogsbruk hänförlig till sist sagda tid.

2 §.

1 mom. Uppgår i viss förvärvskälla summan av köpeskillning, som avses i 1 § första stycket a), och hälften av köpeskillning, som avses i 1 § första stycket b), samt hälften av saluvärde, som avses i 1 § första stycket c), icke till 3 000 kronor är idkare av skogsbruk såvitt avser intäkt från denna förvärvskälla fritagen från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto.

Överstiger nyssnämnda summa 3 000 kronor men icke 3 900 kronor, skall på investeringskonto insättas allenast det belopp, avrundat till närmast lägre hundratal kronor, varmed summan överstiger 3 000 kronor.

2 mom. Den som jämlikt 7 § förordningen om statlig inkomstskatt är frikallad från skattskyldighet enligt nämnda förordning för inkomst av jordbruksfastighet är fritagen från skyldighet, varom i denna lag stadgas.

3 §.

Idkare av skogsbruk, som så önskar, äger för tid som i 1 § sägs verkställa frivillig insättning å investeringskonto. För ett och samma beskattningsår må dock det sammanlagda beloppet av obligatoriska och frivilliga insättningar icke i viss förvärvskälla överstiga summan av

a) fyrtio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) tjuguprocent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt

c) tjuguprocent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

Vad i 1 § andra och tredje styckena, 4—11 samt 14—16 §§ finnes stadgat skall äga motsvarande tillämpning med avseende å frivillig insättning.

4 §.

Till ledning för bestämmande av belopp, som skall insättas å investeringskonto, skall idkare av skogsbruk, vars intäkt i viss förvärvskälla avseende köpeskillning för upplåten avverkningsrätt och avyttrade skogsprodukter samt saluvärde av för förädling i egen rörelse uttagna skogsprodukter överstigit 3 000 kronor, vid självdeklaration foga utredning enligt av Konungen fastställt formulär. Har idkare av skogsbruk haft skogsintäkt i viss förvärvskälla allenast genom avyttring av skogsprodukter eller uttag för förädling i egen rörelse av skogsprodukter, föreligger dock skyldighet att avgiva utredning som nyss sagts endast där intäkten överstigit 6 000 kronor.

Har idkare av skogsbruk under beskattningsåret haft intäkt av skogsbruk i mer än en förvärvskälla, skall utredning, som i första stycket sägs, förbringas särskilt för varje förvärvskälla för sig.

5 §.

Medel, som på grundval av i 4 § föreskriven utredning skola insättas å investeringskonto, skola vara inbetalade till riksbanken senast den dag idkaren av skogsbruk har att jämlikt bestämmelserna i 36 § taxeringsförordningen avlämna självdeklaration upptagande intäkt av skogsbruk, som i denna lag avses.

6 §.

Om rätt att erhålla uppskov med inkomsttaxeringen för medel, som insatts eller skola insättas å investeringskonto, ävensom angående skyldighet att till länsstyrelsen lämna under rättelse om meddelat uppskov är stadgat i förordningen om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

7 §.

Inbetalade medel må, där ej nedan annorlunda stadgas, icke av riksbanken utbetalas förrän fem år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas.

Efter utgången av nämnda tidsperiod äger insättaren att efter uppsägning hos riksbanken återfå inestående belopp i dess helhet eller del av det samma, dock att deluttag ej må understiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

Efter det att tio år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas skall riksbanken återbetala å investeringskonto kvarstående medel.

8 §.

Efter ingången av andra året efter det år inbetalning enligt 5 § senast skolat ske må utbetalning från investeringskonto äga rum, i den mån insättaren med intyg av skogsvårdsstyrelse visar, att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten, som utförts efter förstnämnda tidpunkt. Utbetalning som nu sagts må dock icke avse högre belopp för år än en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet. Länsstyrelsen åligger att förordna om utbetalning av beloppet.

9 §.

Konungen äger, om ändrade konjunkturförhållanden föranleda därtill, förordna att å investeringskonto innestående medel helt eller delvis skola återbetalas före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden.

Under i första stycket angiven förutsättning må Konungen jämväl förordna att för viss tid skyldighet att göra insättning å investeringskonto icke skall föreligga.

Länsstyrelsen äger efter framställning medgiva befrielse från skyldighet att insätta medel å investeringskonto ävensom förordna att insätta medel helt eller delvis skola återbetalas, såframt avsevärda betalningssvårigheter föreligga för den insättningskyldige eller eljest särskilda förhållanden därtill föranleda.

10 §.

Å inbetalade medel gottgöres icke ränta för tiden före ingången av andra året efter det år inbetalning enligt 5 § senast skolat ske. För tiden därefter skall insättaren tillgodoföras ränta efter två och en halv procent för år å det belopp som innestår å kontot vid utgången av varje kalenderår.

Ränta må icke lyftas före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden, dock att förordnande enligt 9 § om återbetalning av innestående medel må avse jämväl upplupen ränta.

11 §.

Har någon å investeringskonto inbetalat lägre eller högre belopp än det för vilket uppskov med inkomsttaxeringen medgivits skall länsstyrelsen förordna om inbetalning av resterande belopp respektive återbetalning av överskjutande belopp. Har länsstyrelsen förordnat om inbetalning av resterande belopp, skall länsstyrelsen tillika meddela erforderliga föreskrifter rörande tiden för insättningen.

Förordnande, som i första stycket sägs, skall meddelas snarast möjligt och utan avvaktan på att inkomsttaxeringen vinner laga kraft. Har insättare anfört besvär över inkomsttaxeringen med yrkande att erhålla uppskov med taxering för högre belopp än som medgivits skall dock förordnande om återbetalning icke meddelas förrän besvären slutligen prövats.

12 §.

Har någon försummat att insätta medel å investeringskonto inom tid, som anges i 5 § eller som föreskrivits enligt 11 §, skall den försumlige till statsverket gälda särskild avgift, motsvarande åtta procent för år å det felande beloppet från den dag det senast bort insättas tills insättningen sker, där länsstyrelsen icke prövar skäligt att helt eller delvis befria från nämnda avgift.

Sedan avgift påförts skall indrivning av avgiften ske i den ordning som om indrivning av resterande skatt är stadgat, dock skall restavgift icke erläggas.

13 §.

Vid försummelse att avlämna utredning enligt 4 § eller att verkställa inbetalning av medel å investeringskonto äger länsstyrelsen förelägga den försumlige vite.

14 §.

Har före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden avtal träffats eller annan utfästelse gjorts om överlåtelse, pantsättning eller annan rätt till de insatta medlen, vare avtalet eller utfästelsen ej gällande.

15 §.

Där åtgärd av riksbanken enligt denna lag ifrågakommer, sker handläggning vid riksbankens huvudkontor i Stockholm såvitt avser idkare av skogsbruk som skola taxeras till statlig inkomstskatt i Stockholms stad eller län samt i övrigt vid riksbankens avdelningskontor i residensstaden i det län, där vederbörandes hemortskommun är belägen.

16 §.

Åtgärder jämlikt 8, 9, 11, 12 och 13 §§ ankomma på länsstyrelsen i det län, där den insättningskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt.

17 §.

Den som underlåter att fullgöra uppgiftsplikt enligt bestämmelserna i denna lag eller som vid fullgörande av sådan skyldighet uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, ägnad att leda till frihet från insättning på investeringskonto eller till för låg sådan insättning, straffes med dagsböter.

18 §.

Konungen äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952.

Skyldighet att verkställa insättning enligt denna lag föreligger icke beträffande köpeskilling för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningrätt, eller för avyttrade skogsprodukter, där skriftligt avtal om avyttringen träffats före den 1 januari 1951.

Förslag
till
**förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts
å investeringskonto för skog.**

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som är pliktig verkställa insättning å särskilt konto i riksbanken jämlikt lagen om investeringskonto för skog, skall erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för belopp, som enligt nämnda lag skall insättas å investeringskonto.

Uppskov som nyss sagts skall även erhållas för belopp, som jämlikt 3 § ovannämnda lag frivilligt insatts å investeringskonto.

2 §.

Belopp för vilket uppskov med taxeringen erhållits skall upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, då uttag från det särskilda kontot hos riksbanken sker. I intäkten inräknas jämväl uppuren ränta å kontot.

Har skattskyldig verkställt insättning avseende flera förvärvskällor, skall varje uttag från investeringskonto anses belöpa på de olika förvärvskällorna i samma proportion som de belopp, för vilka insättning skett, fördelats å dessa, dock att skattskyldig som nedlagt kostnader för skogsvård å fastighet i viss förvärvskälla äger att som intäkt från denna förvärvskälla upptaga uttaget belopp motsvarande de nedlagda kostnaderna. Som intäkt i viss förvärvskälla må dock sammanlagt icke upptagas större belopp än det som ursprungligen insatts för förvärvskällan.

3 §.

Rörande skyldighet att vid självdeklaration foga utredning till ledning för bestämmandet av det belopp, som skall insättas å investeringskonto, är stadgat i 4 § ovannämnda lag.

Beskattningsnämnd har att fastställa det belopp för vilket skattskyldig skall erhålla uppskov med taxering. Har skattskyldig underlåtit avgiva utredning, som i första stycket avses, skall beskattningsnämnd med ledning av den skattskyldiges självdeklaration eller eljest tillgängliga uppgifter fastställa det belopp för vilket skattskyldig skall erhålla uppskov med taxering.

4 §.

Det åligger taxeringsnämndens ordförande i den kommun, där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt, att upprätta särskild förteckning enligt fastställt formulär å idkare av skogsbruk, vilka äro skyldiga att insätta medel å investeringskonto eller utan att sådan skyldighet förelegat gjort frivillig insättning å dylikt konto. I förteckningen skola för envar skattskyldig anmärkas dels belopp för vilka uppskov med taxering medgivits dels ock storleken av å investeringskonto inbetalade belopp.

Den upprättade förteckningen skall av ordföranden insändas till länsstyrelsen samtidigt som deklARATIONER och andra handlingar jämlikt 91 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen dit insändas.

5 §.

Ändras efter besvär eller eljest det belopp, för vilket uppskov med taxering medgivits, skall taxeringsintendenten utan dröjsmål lämna länsstyrelsen meddelande om ändringen.

6 §.

Har länsstyrelsen jämlikt 9 § ovannämnda lag medgivit skattskyldig befrielse från skyldighet att insätta medel å investeringskonto, åligger det vederbörande taxeringsintendent, där den skattskyldige erhållit uppskov med taxering för det belopp, som skolat insättas å investeringskonto, att anföra besvär över taxeringen med yrkande om därav föranledd ändring i denna. Besvåren skola anföras i den ordning, som i 124 a § 1 mom. taxeringsförordningen sägs med iakttagande av att besvärstiden skall räknas från den dag, då länsstyrelsens beslut om befrielse meddelades.

7 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att förordningen icke skall äga tillämpning beträffande 1952 års taxering eller beträffande eftertaxering för samma år.

Förslag
till
Lag
angående skyldighet för idkare av skogsbruk att insätta
medel å investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk skall på särskilt för honom upplagt, spärrat konto i riksbanken (investeringskonto) insätta ett belopp motsvarande fyrtio procent av rotvärdet å under beskattningsåret dels genom upplåtelse av avverkningsrätt försåld skog och dels avyttrade eller för förädling i egen rörelse uttagna skogsprodukter; dock skall insättning icke i något fall ske med högre belopp än nettointäkten av den förvärvskälla, vari intäkten av skogsbruk ingår.

Rotvärdet å genom upplåtelse av avverkningsrätt försåld skog skall beräknas till belopp motsvarande uppbyren köpeskilling. Rotvärdet å avyttrade eller för förädling i egen rörelse uttagna skogsprodukter skall beräknas till belopp motsvarande erhållen köpeskilling respektive uppskattat saluvärde minskat med sådana kostnader, vilka direkt sammanhånga med avverkningens såsom fällnings-, tillrednings-, utforslings- och transportkostnader. Avdrag får icke göras för allmänna, av avverkningens storlek mer eller mindre oberoende omkostnader såsom kostnader för förvaltning, skogsvård och bevakning. Kan idkare av skogsbruk icke visa till vilket belopp avverkningskostnaderna uppgått skola de beräknas på grundval av anvisningar fastställda av länsprövningsnämnden.

2 §.

1 mom. Understiger det för idkare av skogsbruk beräknade rotvärdet inom viss kommun 2 000 kronor, är han såvitt avser intäkt av skogsbruk i denna kommun fritagen från skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto.

2 mom. Idkare av skogsbruk äger verkställa insättning av medel enligt 1 § även om det för honom beräknade rotvärdet uppgått till lägre belopp än i 1 mom. angives. För dylika frivilliga insättningar skola tillämpas samma regler som gälla för övriga insättningar enligt denna lag.

3 mom. Den som jämlikt 7 § förordningen om statlig inkomstskatt är frikallad från skattskyldighet enligt nämnda förordning för inkomst av jordbruksfastighet är fritagen från skyldighet, varom i denna lag stadgas.

3 §.

Till ledning för bedömandet av skyldighet att verkställa insättning å investeringskonto skall idkare av skogsbruk, vars bruttointäkt av skogsbruk avseende köpeskilling för upplåten avverkningsrätt och försålda skogspro-

dukter samt saluvärde av till egen rörelse för förädling uttagna skogsprodukter överstigit 2 000 kronor, vid självdeklaration föga utredning för beräkning av rotvärdet. Sådan utredning skall lämnas å blankett enligt formulär, som fastställs av Kungl. Maj:t.

Har idkare av skogsbruk under beskattningsåret åtnjutit skogsintäkter i mer än en kommun, skall utredning som nyss sagts förebringas för varje kommun, beträffande vilken bruttointäkten överstigit 2 000 kronor.

4 §.

Medel, som på grundval av i 3 § föreskrivna uppgifter skola insättas å investeringskonton, skola vara inbetalade till riksbanken sist den 1 april under taxeringsåret.

5 §.

Om skyldighet att till länsstyrelsen lämna underrättelse om de belopp för vilka uppskov med taxering medgivits enligt förordningen med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av medel, som skola insättas å investeringskonto för skog, är stadgat i 4 och 5 §§ nämnda förordning.

6 §.

Belopp, som skall inbetalas till riksbanken, avrundas nedåt till jämna tiotal kronor.

Inbetalade medel må, där ej nedan annorlunda stadgas, icke av riksbanken utbetalas förrän fem år förflutit från den dag inbetalningen enligt 4 § senast skolat verkställas. Efter utgången av nämnda tidsperiod äger insättaren att efter uppsägning hos riksbanken återfå beloppet i dess helhet eller del av detsamma, dock att uttag ej må understiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet. Efter tio år skall riksbanken återbetala å investeringskonto för skog kvarstående medel.

Å de inbetalade medlen gottgöres icke ränta.

7 §.

Länsstyrelsen äger efter framställning förordna, att insättares medel helt eller delvis skola återbetalas, såframt avsevärda betalningssvårigheter föreligga för insättaren eller eljest särskilda förhållanden böra föranleda dylikt förordnande.

8 §.

Har någon å investeringskonto inbetalat högre eller lägre belopp än det för vilket uppskov med inkomsttaxering medgivits skall länsstyrelsen förordna om återbetalning av överskjutande belopp respektive om inbetalning av resterande belopp. Har länsstyrelsen förordnat om inbetalning av resterande belopp skall länsstyrelsen tillika meddela erforderliga föreskrifter rörande tiden för insättningen.

9 §.

Har någon försummat att inbetala medel å spärrat konto i riksbanken inom tid, som anges i 4 § eller som föreskrivits enligt 8 §, skall den försumlige till statsverket gälda särskild avgift, motsvarande åtta procent för år å det felande beloppet, där länsstyrelsen icke prövar skäligen att helt eller delvis befria från nämnda avgift.

Sedan avgift påförts skall indrivning av avgiften ske i den ordning som om indrivning av resterande skatt är stadgat, dock skall restavgift icke erläggas.

10 §.

Vid försummelse att avlämna uppgift enligt 3 § eller att verkställa inbetalning av medel å spärrat konto i riksbanken äger länsstyrelsen förelägga den försumlige lämpligt vite.

11 §.

Har under den tid medel inestå å investeringskonto avtal träffats eller annan utfästelse gjorts om överlåtelse, pantsättning eller annan rätt till de insatta medlen, vare avtalet eller utfästelsen ej gällande.

12 §.

Där åtgärd av riksbanken enligt denna lag ifrågakommer, sker handläggning vid riksbankens huvudkontor i Stockholm såvitt avser idkare av skogsbruk bosatta i Stockholms stad och län samt i övrigt vid riksbankens avdelningskontor i residensstaden i det län, där vederbörandes hemortskommun är belägen.

13 §.

Åtgärder jämlikt 7, 8, 9 och 10 §§ ankomma på länsstyrelsen i det län, där den insättningsskyldiges hemortskommun är belägen.

14 §.

Konungen äger meddela de närmare föreskrifter som må finnas erforderliga beträffande tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952.

F ö r s l a g

till

förordning med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av medel, som skola insättas å investeringskonto för skog.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som är pliktig verkställa insättning jämlikt lagen angående skyldighet för idkare av skogsbruk att insätta medel å investeringskonto för skog, skall erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt med belopp, som enligt nämnda lag skall insättas å investeringskonto.

2 §.

Belopp för vilket uppskov med taxeringen erhållits skall upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, då uttag från det särskilda kontot hos riksbanken sker.

3 §.

Rörande skyldighet att vid självdeklaration foga utredning till ledning för bestämmandet av det rotvärde, som skall ligga till grund för beräkning av insättningens storlek, är stadgat i 3 § ovannämnda lag.

Taxeringsnämnd har att granska i första stycket omförmäld utredning samt att fastställa det belopp, för vilket skattskyldig skall åtnjuta uppskov med taxering.

4 §.

Det åligger taxeringsnämndens ordförande i den skattskyldiges hemortskommun att upprätta särskild förteckning enligt fastställt formulär å de idkare av skogsbruk, vilka äro skyldiga att avgiva i 3 § ovannämnda lag föreskrivna uppgifter. I förteckningen skola för envar skattskyldig anmärkas *dels* av honom uppgivna rotvärden, *dels* belopp för vilka uppskov med taxering medgivits *dels* ock storleken av å investeringskonto inbetalade belopp. Har taxeringsnämnd frångått den skattskyldiges beräkning av rotvärdet skall detta särskilt anmärkas.

Den upprättade förteckningen skall av ordföranden insändas till länsstyrelsen samtidigt som deklarationer och andra handlingar jämlikt 91 § 1 mom. taxeringsförordningen dit insändas.

5 §.

Därest efter besvär eller eljest det belopp, för vilket uppskov med taxering medgivits, ändrats, åligger det taxeringsintendenten att utan dröjsmål lämna länsstyrelsen meddelande om ändringen.

6 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att förordningen icke skall äga tillämpning beträffande 1952 års taxering eller beträffande eftertaxering för samma år.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 25 oktober 1951.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden EKBERG,
STRANDBERG,
LJUNGGREN,
regeringsrådet BJÖRKHOLM.

Enligt lagrådet den 23 oktober 1951 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 oktober 1951, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag om investeringskonto för skog.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av byråchefen i finansdepartementet C. V. Åbjörnsson.

Lagrådet yttrade:

8 §.

Efter förordnande av länsstyrelsen må jämlikt detta lagrum utbetalning från investeringskonto i viss omfattning äga rum redan efter ingången av andra året efter det år då inbetalning enligt 5 § senast skolat ske. Förutsättning härför är, att insättaren med intyg av skogsvårdsstyrelse visar, att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten, som utförts efter förstnämnda tidpunkt. Stadgandet torde böra tolkas så, att om de däri uppställda förutsättningarna för utbetalning visas föreligga, insättaren är ovillkorligt berättigad till utbetalning. Någon skälighetsprövning får icke förekomma. Denna innebörd av bestämmelsen framgår emellertid ej fullt klart av lagtextens uttryck att utbetalning »må» äga rum. I tydlighetens intresse synes därför en avfattning, att insättaren »äger» utbekomma medel, vara att föredraga.

I anledning av föreskriften att utbetalning, varom nu är fråga, icke må avse högre belopp för år än en fjärdedel av »det ursprungligen insatta beloppet» må vidare framhållas, att med sistnämnda uttryck naturligtvis skall förstås hela det på vederbörande beskattningsår belöpande beloppet, vare sig detta inbetalats genom en eller flera insättningar.

14 §.

Enligt denna paragraf skall, om före utgången av den i 7 § första stycket angivna femårsperioden avtal träffats eller annan utfästelse gjorts om överlåtelse, pantsättning eller annan rätt till medel som insatts å investerings-

konto, avtalet eller den eljest gjorda utfästelsen ej vara gällande. Ett liknande stadgande upptogs i 19 § första stycket lagen den 23 april 1948 med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel, enligt vilken lag sådana medel i viss omfattning skulle insättas på s. k. spärrkonto i riksbanken. Från den här stadgade huvudregeln om avtals eller utfästelses ogiltighet medgåvos emellertid vissa undantag. Sålunda skulle utan hinder av berörda ogiltighetsregel rätten till ett aktiebolags spärrade medel övergå till annat bolag, som i den ordning i 174—176 §§ lagen om aktiebolag föreskrives övertog det förstnämnda bolagets tillgångar och skulder. Vidare finge med spärrkontonämndens medgivande rätten till ett aktiebolags spärrade medel överföras till annat aktiebolag, som genom att övertaga egendom från det förstnämnda bolaget eller genom att bereda anställning åt bolagets arbetstagare fortsatte dess rörelse. Någon motsvarighet till dessa undantagsbestämmelser har icke upptagits i det remitterade förslaget, ehuru ur saklig synpunkt skäl kunna anföras för att liknande regler i förevarande sammanhang böra gälla. Ytterligare må framhållas att, eftersom förslaget avser jämväl fysiska personer, en ovillkorlig regel sådan som den ifrågavarande under vissa omständigheter kan även i andra fall tänkas medföra olägenhet, t. ex. vid en del rättshandlingar av familjerättslig natur. Att för fall av nu antydd art införa undantagsbestämmelser från ogiltighetsregeln är emellertid förenat med betydande svårigheter, särskilt på grund av det samband som enligt förslaget råder mellan skyldigheten att insätta medel å investeringskonto och rätten till uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt av insatta belopp. Någon ändring av förslaget i nu ifrågavarande hänseende synes därför icke vara att förorda, helst som i fall, där en stel tillämpning av förevarande stadgande skulle kunna te sig mindre tillfredsställande, möjlighet enligt 9 § tredje stycket finnes för insättaren att före slutande av avtal, som i det föregående åsyftas, utverka länsstyrelsens medgivande till utbetalning av insatta medel.

17 §.

Med det allmänna uttrycket »uppgiftsplikt enligt bestämmelserna i denna lag» torde avses allenast skyldigheten att avlämna utredning enligt 4 §. Vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl till avfattningen av 13 § vill lagrådet förorda, att den föreslagna strafföreskriften knytes direkt till underlåtenhet att avlämna sådan utredning eller oriktig uppgift däri.

Ur protokollet:

Bengt Larson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 ok-
tober 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets den 25 oktober 1951 avgivna utlåtande över det den 12 oktober 1951 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om investeringskonto för skog*.

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredragande departementschefen följande.

Lagrådet har framhållit att den i lagförslagets 14 § upptagna ogiltighetsregeln i vissa fall kunde tänkas medföra olägenhet. Lagrådet har emellertid på anförda skäl icke ansett sig böra förorda någon ändring av förslaget i denna del. Lagrådet har därvid särskilt pekat på att i sådana fall, där en stel tillämpning av förevarande stadgande skulle kunna te sig mindre tillfredsställande, möjlighet enligt 9 § tredje stycket funnes för insättaren att utverka länsstyrelsens medgivande till utbetalning av insatta medel. Även enligt min uppfattning bör sistnämnda lagrum vinna tillämpning i de av lagrådet åsyftade fallen.

Vad lagrådet erinrat beträffande 8 och 17 §§ torde böra beaktas. Paragraferna ha därför ändrats i enlighet därmed.

Härjämte ha vidtagits vissa redaktionella jämkningar i lagförslaget i övrigt.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att det sålunda ändrade förslaget till *lag om investeringskonto för skog* ävensom det i protokollet för den 12 oktober 1951 upptagna förslaget till *förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Nils Fjellander.